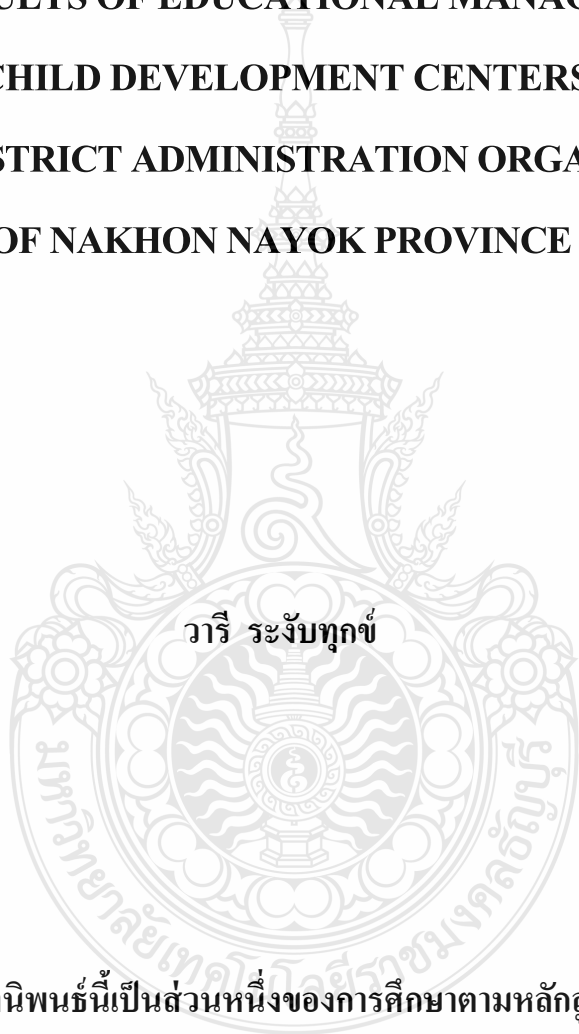

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดนครนายก

THE RESULTS OF EDUCATIONAL MANAGEMENT
OF THE CHILD DEVELOPMENT CENTERS UNDER
THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION
OF NAKHON NAYOK PROVINCE

วารี ระจับทุกซ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

วาริ ระงับทุกข์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดนครนายก
The Results of Educational Management of the Child Development Centers
under the Subdistrict Administration Organization of Nakhon Nayok
Province

ชื่อ - นามสกุล นางสาววารี ระจับทุกซ์

สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์พรพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ศ.

ปีการศึกษา 2561

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติพร บุญส่ง, ศษ.ศ.)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์ประภา อมรกิจกัญญา, ปร.ศ.)

..... กรรมการ

(อาจารย์ชัยอนันต์ มั่นคง, ศษ.ศ.)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมพ์พรพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ศ.)

คณะกรรมการชุดสหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี อนุมัติวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญาโท

..... คณบดีคณะครูศาสตร์อุตสาหกรรม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล, ศ.อ.ม.)

วันที่...24... เดือน...พฤษภาคม... พ.ศ. 2562

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก
ชื่อ – นามสกุล	นางสาววารี ระวังบุคข์
สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, ปร.ด.
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก 2) หาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

ประชากรที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก จำนวน 96 คน และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
ได้แก่ ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด
นครนายก ที่มีผลการประเมินการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับมาก อำเภอละ 2 คน
ใน 4 อำเภอ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี
ความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุน
การใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) แนวทาง
พัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการ
บริหารงานวิชาการ ควรมีการพัฒนาระบบงาน และข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน ด้านบุคลากร ควรมี
การกำหนดกรอบอัตรากำลังให้เหมาะสมกับงาน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ควร
ปรับปรุงพัฒนาสถานที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ควรมีการนิเทศ
และช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรทำ
หลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคมวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย ควรมีการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด
คำสำคัญ: การจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

Thesis Title	The Results of Educational Management of the Child Development centers under the Subdistrict Administration Organization of Nakhon Nayok Province
Name – Surname	Miss Waree Rangubthuk
Program	Educational Administration
Thesis Advisor	Assistant Professor Pimolpun Phetsombat, Ph.D.
Academic Year	2018

ABSTRACT

This research aimed to 1) find out the results of educational management at the child development centers (CDCs) under the Subdistrict Administration Organization (SAO) of Nakhon Nayok Province, and 2) establish a guideline for the educational management of CDCs under the SAO of Nakhon Nayok Province.

Samples were 96 heads of CDCs under SAO of Nakhon Nayok Province. They were asked to respond to a questionnaire. An in-depth interview was conducted with 8 educational management administrators of CDCs that were assessed with high level of educational management. Only two administrators from four districts were selected for this interview. The statistical analysis for the data obtained from the questionnaire consisted of frequency, percentage, mean, and standard deviation. The interview was analyzed by means of content analysis.

The findings were as follows: 1) overall, the results of educational management of CDCs under the SAO of Nakhon Nayok Province was rated at a high level. Considering particular items, the highest mean score was for the establishment of the relationship between CDCs and their own communities. The second top mean score was the corporation of CDCs, their own communities, and localities for the development of the teaching and learning management. However, the lowest mean score was related to the CDCs support of learning resources and local wisdom in teaching and learning. 2) The guidelines for the educational management of CDCs under the SAO of Nakhon Nayok Province were established as follows: for the academic administration, more development should be put on work system and information for planning. For personnel, there should be a proper workforce plan and specified jobs. However, in order to facilitate the learning, improvement was needed for

the buildings, environment, and safety. Systematic supervision and students' assistance were suggested for the academic work and curriculum activities. For the participation and support from all sectors, a curriculum should be designed to serve the culture of a society and its local wisdom. Respecting the promotion of childhood development networks, both internal and external networks needed to be promoted to maximize the efficiency.

Keywords: educational management, child development center (CDC), local government organization

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิมลพรรณ เพชรสมบัติ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพร บุญส่ง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ประภา อมรกิจภิญโญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และ ดร.ชัยอนันต์ มั่นคง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาเสียสละเวลามาเป็นคณะกรรมการสอบร่วมพิจารณา ตลอดจนให้คำแนะนำ ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ ดร.วิษณุ เป็รัมย์มิม ดร.เสวียน เจนเขว้า ดร.อธิคุณ สินธนาปัญญา และ นายจักรภพ สินศิริ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ที่ได้ให้ความกรุณาในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมทุกท่านที่ได้ให้ข้อมูลผู้วิจัยในการนำความรู้มาอ้างอิงประยุกต์ใช้กับงาน และขอขอบคุณเพื่อนและพี่ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ได้สอนและให้คำแนะนำกับผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ได้ให้ความรู้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอมอบบูชาพระคุณแด่ บิดา มารดา และครูอาจารย์ ที่ให้การอบรมสั่งสอน ญาติพี่น้องทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ จนทำให้ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

วารี ระงับทุกข์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(9)
สารบัญภาพ.....	(10)
บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	11
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	13
1.3 ขอบเขตของการวิจัย.....	13
1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	14
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	16
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	17
2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล.....	28
2.3 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	33
2.4 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	38
2.5 บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก.....	59
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
3.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล.....	75
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	77
3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	81
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	95
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	100
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	104
บรรณานุกรม.....	106
ภาคผนวก.....	110
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	111
ภาคผนวก ข - หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	122
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล.....	127
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	128
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย.....	134
ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก.....	61
ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการสอบถาม.....	75
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครูที่เป็นประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....	82
ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในภาพรวม และรายด้าน.....	83
ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก.....	84
ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านบุคลากร.....	85
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย.....	87
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตร.....	88
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน.....	89
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา เด็กปฐมวัย.....	90

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	หน้า 14
--------------------------------------	------------

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ และพัฒนาคนอย่างสำคัญส่งผลให้รัฐบาลได้มีความพยายามผลักดันให้หมู่บ้าน ชุมชนที่ห่างไกลมีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับสังคมไทยในปัจจุบันมีความหลากหลาย ดังนั้น การศึกษาก็จำเป็นต้องสอดคล้องกับความต้องการ จึงเกิดมีการกระจายอำนาจทางการบริการและการจัดการศึกษา โดยการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่ส่วนต่างๆ ขององค์กร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจการบริหาร และกระบวนการทางกฎหมายที่จะมอบอำนาจขั้นต้น และความรับผิดชอบให้แก่ท้องถิ่นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาและชุมชนมีอิสระในการบริหารจัดการศึกษา

ปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ตามมาตรา 9 ได้กำหนดไว้ว่า ให้มีการกระจายอำนาจลงสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในมาตรา 41 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น และในมาตรา 18 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการจัดคุณภาพการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาปฐมวัยให้จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น” โดยกำหนดเป็นนโยบายจะเร่งขยายบริการทางการศึกษาระดับนี้ให้อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดและเด็กต่างวัฒนธรรมไม่มีสัญชาติ เพื่อพัฒนาคนให้มีขีดความสามารถเต็มศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองในอนาคต ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และเมื่อได้มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 มาตรา 16 มาตรา 17 และมาตรา 18 กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา องค์กรบริหาร

ส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตน โดยถือว่าการจัดการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริการสาธารณะ และการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดให้สร้างความพร้อมเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณและทรัพย์สิน รวมทั้งเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บึงอร เทพเทียน และ ปิยฉัตร ตระกูลวงษ์ (2550, น.118-126) กล่าวว่า รัฐบาลได้สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยได้ด้วยตนเอง โดยมีการการถ่ายโอนการจัดการศึกษาปฐมวัยในสังกัดต่างๆ เช่น กรมการศาสนา กรมพัฒนาชุมชน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับไปดำเนินการตามความในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งในช่วงแรกของการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัตินั้นก็เกิดความสับสนอยู่หลายประการ เช่น 1) เกิดความแตกต่างในด้านคุณภาพและมาตรฐานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดใหญ่ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขนาดเล็ก 2) ครูที่เลี้ยงเด็กยังไม่ได้รับการพัฒนาในเรื่องการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเท่าที่ควร 3) งบประมาณด้านการจัดการศึกษายังจัดสรรได้ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงกับความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับนี้ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงไม่ได้รับการสนับสนุนในด้านต่างๆ และ 4) ความขาดแคลนในเรื่องจำนวนครูที่เลี้ยงและบุคลากรทางการศึกษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, น.70-76) กล่าวว่า ผลการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา ในระยะ 10 ปี ระหว่างปี พ.ศ.2540-2550 จากการวิจัยของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สรุปสภาพและปัญหาการจัดการศึกษา คือ 1) มาตรฐานผู้เรียนยังอยู่ในระดับต่ำจะต้องเร่งพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อยกระดับมาตรฐานด้านผู้เรียนให้เพิ่มสูงขึ้น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งยังไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาโดยตรง ซึ่งจะเห็นได้จากการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจัดตั้งหรือรับโอนโรงเรียนทั้งที่ยังไม่มีกอง/ส่วนการศึกษา ขาดระบบการบริหารจัดการที่ดี ทำให้มาตรฐานการบริหารงานด้านการศึกษาค่อนข้างต่ำ 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้การจัดการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น 4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้ด้านการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชน ทำให้ประชาชนเป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือ ได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนต่ำ 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่ตระหนักถึง

ความสำคัญของการปลูกฝังจิตสำนึกในเอกลักษณ์และค่านิยมความเป็นไทยแก่เด็กและเยาวชน และประชาชนทำให้กลุ่มคนเหล่านั้น เลียนแบบวัฒนธรรมและค่านิยมตะวันตก และ 6) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังไม่ทราบบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของตนเอง ทำให้ท้องถิ่นขาดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ไม่สามารถเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการจัดการศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จึงสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ว่ามีการดำเนินงานในแต่ละด้านเป็นอย่างไร เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศในการวางแผนการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก และนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

1.2.2 เพื่อหาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ดังนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น, 2553, น.2) กำหนดไว้ 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2) ด้านบุคลากร
- 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
- 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
- 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน
- 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก จำนวน 96 แห่ง จำนวน 96 คน

ผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ซึ่งได้รับการประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับมาก อำเภอละ 2 คน ใน 4 อำเภอ จำนวน 8 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ทำการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 4 อำเภอ 39 องค์การบริหารส่วนตำบล รวม 96 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด
องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. ด้านบุคลากร
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ 6 ด้าน ดังนี้

1.5.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ มีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีแผนการดำเนินงานครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากบุคคลภายนอก และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและกำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร คัดสรรบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ มีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง และมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องชัดเจน

1.5.2 ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจน โดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยมีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอ และเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

1.5.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม มีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ

1.5.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ

1.5.5 ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้

และภูมิปัญญาในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการและมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมประชุม ร่วมส่งเสริมพัฒนาของเด็ก รับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง และเปิดช่องทางแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริการงานวิชาการกับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

1.5.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่การแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก และได้มาตรฐานตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมีพื้นที่เท่ากับตำบลแต่ละตำบล มีโครงสร้างการบริหารเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลและการจัดการศึกษา

ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง

การจัดการศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบล ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบ “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นและความต้องการของชุมชน อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ตามอำนาจหน้าที่

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.6.1 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

1.6.2 ผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.3 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2.4 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.5 บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในรูปของการปกครองตนเอง (Local Self Government) นั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายท่านด้วยกัน

ประทาน คงฤทธิศึกษาธิกร (2528, น.8 อ้างถึงใน พิเชษฐ คามจันทร์, 2553, น.42) นิยามไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น เป็นแบบการปกครองที่เป็นผลจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ โดยจะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ ถูกจัดตั้งและควบคุมโดยรัฐบาล แต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523, น.12 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น.10) นิยามว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้หน่วยปกครองระดับรองของรัฐ หรือกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่างเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นหรือผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

Daniel Wit (1967 อ้างถึงใน จิราวุฒิ สีมาร์กซ์, 2553) ได้นิยามความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจในการปกครองร่วมกันหรือเป็นบางส่วนในการบริหารท้องถิ่น ตามหลักการว่า ถ้าอำนาจการปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้ว รัฐบาลของท้องถิ่นก็ย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้น การบริหารการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเอง อันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง โดยให้องค์การอันมิได้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

ประหยัด หงส์ทองคำ (อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น.11) กล่าวว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Government) เป็นรูปการปกครองที่เกิดจากระบบการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) จากส่วนกลางไปยังท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยตนเอง เพื่อสนองความต้องการและแก้ปัญหาด้วยตนเอง

สรุปได้ว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่ยึดหลักของการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ของรัฐและท้องถิ่น เน้นผลประโยชน์ของท้องถิ่นโดยตรงให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน เพื่อสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง มีอำนาจในการตัดสินใจและบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตน

โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังท้องถิ่น โดยอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ อันเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองด้วยตนเอง มีการเลือกตั้งเพื่อให้นักในท้องถิ่นได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารของท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีอิสระและสิทธิในการปกครองตนเองโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและนโยบายของรัฐในอาณาเขตที่กำหนด และนอกจากนั้นยังมีอำนาจในปกครองบังคับบัญชา และการตราข้อบัญญัติเพื่อการดำเนินการ รวมถึงการจัดเก็บรายได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ได้มีการออกพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลใน พ.ศ.2542 ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมี 2 รูปแบบใหญ่ๆ คือ

1) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วประเทศทุกจังหวัด มี 3 ประเภทได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)

2) การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีการบริหารจัดการไม่เหมือนกับรูปแบบทั่วไป จะมีขึ้นเป็นกรณีๆ ไป ส่วนใหญ่จะเป็นเขตเมืองใหญ่ เช่น เมืองหลวงหรือเมืองท่องเที่ยว ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้รูปแบบทั่วไปมาใช้ในการปกครอง ปัจจุบันมีกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยาที่เป็นประเภทนี้

ดังนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมี 4 รูปแบบ คือ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) การปกครองรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา
- 4) องค์การบริหารส่วนตำบล

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ ได้กำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบไว้ ดังนี้

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด เพื่อทำกิจการส่วนจังหวัดที่ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่การบริหารราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัด และเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

ในส่วนอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษา พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 มาตรา 45 (8) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ในการจัดกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมดำเนินการ หรือใช้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ การจัดการศึกษา เป็นกิจการหนึ่งที่ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเห็นสมควรให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดร่วมดำเนินการ หรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ และต่อมาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 โดยในมาตรา 17(6) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

2) เทศบาล

เทศบาล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง ฉบับที่ 12 พ.ศ.2546 โดยมาตรา 9 ถึงมาตรา 11 กำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งเทศบาลไว้ ดังนี้

(2.1) เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นที่มีประกาศกระทรวงมหาดไทยในพระราชกฤษฎีกายกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล โดยที่กฎหมายไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าการเป็นเทศบาลตำบลจะต้องมีเงื่อนไขอย่างไร แต่ในทางปฏิบัติกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งหลักเกณฑ์การเป็นเทศบาลตำบลว่าพื้นที่ที่จะจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบล จะต้องมียาได้ไม่ต่ำกว่า 12 ล้านบาท (ไม่รวมเงินอุดหนุน) มีประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป และอยู่กันหนาแน่นไม่ต่ำกว่า 1,500 คน ต่อตารางกิโลเมตร

(2.2) เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล

(2.3) เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีประชากรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป และมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเทศบาล โครงสร้างของเทศบาลแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี โดยสภาเทศบาลมีหน้าที่พิจารณาร่างข้อบัญญัติเทศบาล และกำกับดูแลการบริหารเทศบาลของคณะเทศมนตรี มีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบการบริหารกิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ทั้งนี้ ในแต่ละเทศบาลจะมีการแบ่งส่วนราชการแตกต่างกันตามความเหมาะสม

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และแก้ไขเพิ่มเติม จนถึงฉบับที่ 12 พ.ศ.2546 กำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็น 2 ประเภท คือ อำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนด และอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กำหนด สำหรับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายจัดตั้งเทศบาลกำหนดมี 2 ส่วน คือ หน้าที่ที่ต้องปฏิบัติทั้งเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครจะต้องดำเนินการให้ราษฎรได้รับการศึกษา อบรม และหน้าที่ที่จะเลือกปฏิบัติได้เฉพาะเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร คือ สามารถจัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา ได้จัดให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการศึกษาและพลศึกษาได้ ส่วนอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายเฉพาะอื่นๆ กำหนดในส่วนของการศึกษา คือ อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผน

และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 16(9) ให้เทศบาลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา เทศบาลส่วนใหญ่จึงกำหนดให้มี กองการศึกษา เพื่อรับผิดชอบงานที่เกี่ยวกับการบริการการศึกษา การบริหารวิชาการ และงานโรงเรียน เป็นต้น

3) การปกครองรูปแบบพิเศษ

การปกครองรูปแบบพิเศษมี 2 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ดังนี้

(3.1) กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515 เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ และต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 กำหนดให้กรุงเทพมหานคร มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นนครหลวง และให้แบ่งพื้นที่การบริหารเป็นเขตและแขวง มีโครงสร้างประกอบด้วย ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 1 คน รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 4 คน สภากรุงเทพมหานคร และสภาเขต

(3.2) เมืองพัทยา เมืองพัทยาเป็นหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารเมืองพัทยา พ.ศ.2521 การจัดโครงสร้างภายในของเมืองพัทยาคตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาเมืองพัทยา และปลัดเมืองพัทยา

สภาเมืองพัทยา เป็นฝ่ายนิติบัญญัติมีสมาชิก 2 ประเภท ประเภทแรก เป็นสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน จำนวน 9 คน ส่วนประเภทที่สอง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จำนวน 8 คน สภาเมืองพัทยาทำหน้าที่วางนโยบายและอนุมัติแผนการบริหารเมือง พิจารณาและอนุมัติร่างข้อบัญญัติเมืองต่างๆ แต่งตั้งบุคคลเป็นกรรมการสามัญและวิสามัญ รวมทั้งควบคุมการทำงานของปลัดเมืองพัทยา ส่วนปลัดเมืองพัทยาคจะเป็นฝ่ายบริหารโดยการว่าจ้างของสภาเมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการเมืองพัทยาให้เป็นไปตามนโยบายของสภาเมืองพัทยา ร่างแผน/ข้อบัญญัติงบประมาณและข้อบัญญัติอื่น รวบรวมปัญหาในการบริหารราชการเมืองพัทยาพร้อมข้อเสนอแนะและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเสนอสภาเมืองพัทยา ฯลฯ

ในปี พ.ศ.2542 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยาลฉบับใหม่ โดยมีโครงสร้างแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาเมืองพัทยา และปลัดเมืองพัทยา

เมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามพระราชบัญญัติบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 มาตรา 62(14) ซึ่งกำหนดว่าเมืองพัทยามีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล ดังนั้น เมืองพัทยาคจึงมีหน้าที่ให้ราษฎรได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับเทศบาล คือ มาตรา 50(6) และมาตรา 54(8) ตามพระราชบัญญัติเทศบาล และตามพระราชบัญญัติ

กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 16(9) ให้เมืองพัทยา มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา (โกวิท พวงงาม, 2550)

4) องค์กรบริหารส่วนตำบล

องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนตำบล คือ การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด และสามารถพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล

องค์กรบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 กำหนดให้องค์กรบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยองค์กรบริหารส่วนตำบลแบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน คือ สภาองค์กรบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบล

ในปี พ.ศ.2540 มีการจัดตั้งองค์กรบริหารส่วนตำบล รวมทั้งสิ้น 6,397 แห่ง ซึ่งในจำนวนนี้เป็นองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่ำกว่า 3 ล้านบาท เป็นจำนวน 5,788 แห่ง (ร้อยละ 90.48) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์กรบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 จึงมีบทบัญญัติให้ยุบรวมองค์กรบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีเขตติดต่อกันสามารถรวมกันได้ หากเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

2) องค์กรบริหารส่วนตำบลอาจรวมกับหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้ ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

3) องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับองค์กรบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกันและอยู่ภายในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในตำบลนั้น

จากบทบัญญัติดังกล่าวมีผลทำให้จำนวนขององค์กรบริหารส่วนตำบลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและมีแนวโน้มลดลงทุกปี โดยในปี พ.ศ.2548 มีจำนวนองค์กรบริหารส่วนตำบล ทั้งสิ้น 6,622 แห่ง ทั้งนี้ องค์กรบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ยังคงเป็นองค์กรบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก และเป็นองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้ต่ำกว่า 10 ล้านบาท

สำหรับอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา พระราชบัญญัติสภาตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67(5) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16(9) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่3) พ.ศ.2546 ในหมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้ (พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540, 2546)

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

- (1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- (2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
- (3) สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ.2498 เฉพาะภายในเขตสภาพตำบล
- (7) คุ้มครองดูแลบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) จัดทำกิจกรรมใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกิจการนั้น เป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- (9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ.2546 ในส่วนที่ 3 หน้าที่ของเทศบาล ได้กล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของเทศบาล ดังนี้(พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496, 2546)

บทที่ 1 เทศบาลตำบล

มาตรา 50 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

สิ่งปฏิญ

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและ

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปจารัตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

มาตรา 51 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลอาจจัดกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

- (1) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (2) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (3) ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม
- (4) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (5) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (6) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (9) เทศพาณิชย์

บทที่ 2 เทศบาลเมือง

มาตรา 53 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมืองมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล
ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 50
- (2) ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา

- (3) ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- (4) ให้มีและบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์และรักษาคนเจ็บไข้
- (5) ให้มีและบำรุงทางระบายน้ำ
- (6) ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- (7) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- (8) ให้มีการดำเนินกิจการ โรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

มาตรา 54 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลเมืองอาจทำกิจการใดๆ ในเขตเทศบาล

ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
- (2) ให้มีสุสานและฌาปนสถาน
- (3) บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร
- (4) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (5) ให้มีและบำรุงโรงพยาบาล
- (6) ให้มีการสาธารณสุข
- (7) จัดทำกิจการซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (8) จัดตั้งและบำรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา
- (9) ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา
- (10) ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ สวนสัตว์ และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- (11) ปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรมและรักษาความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น
- (12) เทศพาณิชย์

บทที่ 3 เทศบาลนคร

มาตรา 56 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายเทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล

ดังต่อไปนี้

- (1) กิจการตามที่ระบุไว้ในมาตรา 53
- (2) ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- (3) กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- (4) การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรมและสถาน

บริการอื่น

- (5) จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและการปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม

- (6) จัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- (7) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (8) การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว

มาตรา 57 เทศบาลนครอาจจัดทำกิจกรรมอื่นๆ ตามมาตรา 54 ได้

3) อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา

อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยาได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542 ในหมวดที่ 4 อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา ดังนี้ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ.2542, 2542)

มาตรา 62 ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายเมืองพัทยามีหน้าที่ดำเนินการในเขตเมืองพัทยา ดังต่อไปนี้

- (1) การรักษาความสงบเรียบร้อย
- (2) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- (3) การคุ้มครองและดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- (4) การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- (5) การจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- (6) การจัดการจราจร
- (7) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- (8) การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และการบำบัดน้ำเสีย
- (9) การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- (10) การจัดให้มีการควบคุมตลาดท่าเทียบเรือและที่จอดรถ
- (11) การควบคุมอนามัยและความปลอดภัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงแรม หอพัก และสถานบริการอื่น
- (12) การควบคุมและส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว
- (13) การบำรุงรักษาศิลปะจาริตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (14) อำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นของเทศบาลนครหรือของเมืองพัทยา

4) อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และแก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 ในส่วนที่ 3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537, 2546)

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายนี้ องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- (1) จัดให้มีการบำรุงทางน้ำและทางบก
  - (2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย
- สิ่งปฏิกูล

- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (7) คู่สมรรถดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 67(8) ถูกแก้ไขและเพิ่มเติม (9) โดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2542 ตามลำดับ

ข้อมูลจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2560 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 7,852 แห่ง แยกประเภทได้ ดังนี้

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง
- เทศบาล 2,441 แห่ง
- เทศบาลนคร 30 แห่ง
- เทศบาลเมือง 178 แห่ง
- เทศบาลตำบล 2,233 แห่ง

- องค์การบริหารส่วนตำบล 5,333 แห่ง
- องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง (กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)

2.2 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 5 พ.ศ.2546 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่มีชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะ โครงสร้างการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และนายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล คือ การกระจายอำนาจไปสู่ประชาชนให้ได้มากที่สุด รับผิดชอบในเขตพื้นที่ของตำบลที่อยู่นอกเขตเทศบาล จัดตั้งมาจากสภาตำบลที่มีรายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไปสู่การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล อำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 มาตรา 67(5) และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16(9) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา

ความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสะท้อนการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองพื้นฐานของประเทศโดยแท้จริง มีความสำคัญต่อการบริหารการพัฒนาระดับตำบลทั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ ซึ่งในทางทฤษฎีมีความเชื่อว่าองค์การบริหารส่วนตำบลมีแนวโน้มว่าจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาชนบท เป็นองค์กรที่มีพลังประชาชนในท้องถิ่นและใกล้ชิดกับประชาชนในชนบท จึงรับรู้ถึงปัญหาความต้องการที่แท้จริงรวมทั้งแนวทางแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้หลากหลาย โดยองค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญ ดังนี้

1) เป็นองค์กรตามกฎหมายที่ทำหน้าที่บริหารจัดการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน และชุมชน ตามนโยบายกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่น

2) เป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนฐานราก มีความอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหารงานภายในกรอบที่กฎหมายกำหนด ทำให้สามารถแก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวก และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างรวดเร็ว

3) เป็นองค์กรที่มีผู้แทนประชาชนเข้าไปบริหารงานทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และฝ่ายบริหาร คือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างเต็มรูปแบบ ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาตำบล หมู่บ้าน ตรงกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชน

4) เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยในทางปฏิบัติแก่ประชาชนในขอบเขตที่ไม่กว้างนัก ทำให้ประชาชนมองเห็นภาพรวมอย่างชัดเจน และมีส่วนร่วมได้ไม่ยาก

5) เป็นการสร้างผู้นำทางการเมืองที่จะเข้าสู่เวทีการเมืองในระดับต่างๆ รวมทั้งในระดับชาติต่อไป

6) เป็นการส่งเสริมการใช้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย
โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

รัฐชัช ทตนนท์ (2556, น.32) โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 4 พ.ศ.2546) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้าง ดังนี้

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล ประกอบด้วย สมาชิกสภาที่มาจากการเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน องค์การบริหารส่วนตำบลใดมี 1 หมู่บ้านให้มีสมาชิก 6 คน ถ้ามี 2 หมู่บ้านให้มีสมาชิกหมู่บ้านละ 3 คน และให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกด้วยกันเองหรือปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในทางบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(3) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบล รวมถึงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ

2) คณะผู้บริหาร ให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถแต่งตั้งรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลได้ไม่เกิน 2 คน และเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลอีก 1 คน ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติ ข้อบัญญัติและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบต่อการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

(3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ. 2546)

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 (แก้ไขเพิ่มเติมจนถึงปัจจุบัน) กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้อำนาจหน้าที่แห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และสาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

- 7) คຸ້ມครอง คູແລ และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีต ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ในการประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 ที่กล่าวมาแล้ว ในการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 16 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ โดยให้เทศบาลเมืองพญา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

- 1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 2) การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 3) การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 4) การสาธารณสุขอุปโภค และการก่อสร้างอื่นๆ

- 5) การสาธารณสุขการ
- 6) การส่งเสริม การฝึก และการประกอบอาชีพ
- 7) พาณิชยกรรมและการส่งเสริมการลงทุน
- 8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 9) การจัดการศึกษา
- 10) การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 11) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 12) การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 13) การจัดให้มีและบำรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 14) การส่งเสริมการกีฬา
- 15) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 16) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
- 17) การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 18) การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 19) การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 20) การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
- 21) การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 22) การจัดให้มีและการควบคุมการฆ่าสัตว์
- 23) การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย โรงมหรสพ และ
สาธารณะสถานอื่น ๆ
- 24) การจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดินทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 25) การผังเมือง
- 26) การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร
- 27) การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 28) การควบคุมอาคาร
- 29) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 30) การรักษาความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและการสนับสนุนการป้องกันและรักษา
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมีพื้นที่เท่ากับตำบลแต่ละตำบล มีโครงสร้างการบริหารเป็น 2 ฝ่าย คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดูแลทุกข์สุขและให้บริการประชาชนในหมู่บ้าน ตำบล มีฐานะเป็นนิติบุคคล และมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลและการจัดการศึกษา

2.3 การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทให้รับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โดยรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ได้บัญญัติในมาตรา 41 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น ประกอบกับแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้การศึกษาปฐมวัย หรือก่อนประถมศึกษาเป็นหน้าที่ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 กฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ได้บัญญัติในมาตรา 80 ให้รัฐคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาและเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวถึงนโยบายการจัดการศึกษา ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระยะ 15 ปี (พ.ศ.2545–2559) ในระดับปฐมวัยว่าเป็นการจัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการตามความพร้อมและความต้องการของประชาชน เพื่อให้เด็กปฐมวัยเจริญ

เติบโตและมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัยและเต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

ระบบการบริหารการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 บัญญัติไว้ในกระทรวงมหาดไทย ทำหน้าที่รับผิดชอบการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและพัฒนาชุมชน ในขณะที่การจัดการศึกษาเป็นบริการสาธารณะที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ กระทรวงมหาดไทย จึงต้องรับผิดชอบการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย โดยให้จังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค ทำหน้าที่กำกับดูแล และประสานการแก้ไขปัญหามาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกำกับดูแลให้การบริหารจัดการศึกษาสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐและถูกต้องตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ จะยึดหยุ่นของกระทรวงศึกษาธิการเป็นแม่บทและพัฒนาสาระหลักสูตร ให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นและความต้องการของชุมชนในพื้นที่ นโยบายการจัดการศึกษาท้องถิ่นจึงมุ่งส่งเสริมการพัฒนาความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา ให้สามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพและสอดคล้องกับความเป็นของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องยึดหลักการศึกษาดลอดชีวิต สำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นอย่างดีต่อเนื่อง

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ไม่น้อยกว่า 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ ตามมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

4) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

5) กระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพ กฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

จากการที่กฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภารกิจในการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้

1) การจัดการศึกษาในระบบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาในระบบสองรูปแบบ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา รายละเอียดดังนี้

(1) การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งรัฐต้องจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับการแบ่งประเภทของการศึกษานั้น ตามกฎกระทรวงแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีอายุระหว่าง 3-6 ปี โดยมีหลักการคือ การเตรียมความพร้อมของเด็กด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพ เพื่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การศึกษาระดับประถมศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม และความรู้ความสามารถของเด็ก ใช้ระยะเวลาตามเกณฑ์ปกติ 6 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับประถมศึกษา ใช้เวลาเรียน 3 ปี มีเป้าหมายเพื่อให้ความรู้ ความต้องการ ความสนใจ และสร้างความถนัดแก่นักเรียน เพื่อนำไปใช้ประกอบการงานและอาชีพที่สมควรแก่วัย และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการจัดการศึกษาถัดจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ตอนปลายมี 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) และประเภทอาชีวศึกษา (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ)

(2) การศึกษาระดับอุดมศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอน ภายหลังที่จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็นสองระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา ซึ่งครอบคลุม การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรืออนุปริญญา และระดับปริญญา

2) การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการ สำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความ ต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม การจัดการศึกษานอกระบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ การ ฝึกอบรมอาชีพให้แก่ราษฎร การฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ต และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น

3) การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ สักยภาพ ความพร้อม และ โอกาส โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ

สถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสถานศึกษา 2 ลักษณะ คือ

1) การจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยาย หรือเปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษา โดยให้ สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมที่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษาจัด การศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อม มีความเหมาะสม และมีความต้องการภายในท้องถิ่น อาจแยกได้เป็น 4 กรณี คือ

(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อนจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้ จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่กำหนด

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดย ให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดย สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่แตกต่างไปจากระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้จัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มเติม แต่ขยายหรือ เปลี่ยนแปลงประเภทการศึกษาจากที่จัดอยู่เดิม

2) การถ่ายโอนการศึกษาจากกระทรวงศึกษาธิการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอนสถานศึกษาส่วนหนึ่งจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยการถ่ายโอนสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากปี พ.ศ.2549–2557 มีจำนวนทั้งสิ้น 485 แห่ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ จัดการศึกษาอนุกระบวน คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจาก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, น.2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการถ่ายโอนภารกิจด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ.2542 ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย จำนวน 7,520 แห่ง กรมการศาสนากระทรวงศึกษาธิการ ปัจจุบันอยู่ในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินการในวัดและมัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่าการจัดการศึกษาอนุบาล 3 ขวบ จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง ยังไม่รวมในส่วนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง ภายใต้การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และการพัฒนาบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 18 และ มาตรา 4 แต่ยังมีความแตกต่างหลากหลายทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจดำเนินการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน เด็กเล็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี เป็นช่วงระยะเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่างๆ ถือเป็นหน้าที่หลักของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็ก ตลอดจนชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ในการส่งเสริมพัฒนาการต่างๆ ด้านอย่างเต็มที่เต็มศักยภาพ การจัดการศึกษาก่อนปฐมวัยจึงเป็นภารกิจสำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องบริหารจัดการและดำเนินงานพัฒนาเด็กในท้องถิ่นชุมชนให้ไปอย่างมีคุณภาพและเหมาะสมตามวัยตลอดจนเป็นการแบ่งเบาภาระของผู้ปกครองและเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในขั้นสูงต่อไป

จากข้อมูลสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2560 สํารวจตัวเลขประชากร 3 ขวบ พบว่า ไม่ได้เข้าเรียน 72,706 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนทั้งหมด โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย อายุ 3 ขวบมากที่สุด จำนวน 437,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57 ในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งมีอยู่ 19,429 แห่ง รองลงมาคือโรงเรียนเอกชน จำนวน 188,344 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 25 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบ

อนุบาล จำนวน 60,055 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 8 และสพฐ. จำนวน 1,536 คน และโรงเรียนสาธิต จำนวน 1,257 คน คิดไม่ถึงร้อยละ 0 ของจำนวนเด็กอายุ 3 ขวบทั้งระบบ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีการจัดการศึกษาในด้านนี้เป็นจำนวนมากรวมถึงจังหวัดนครนายกที่เป็นพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2.4 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะต้องคำนึงถึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชา และระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้น เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถให้บริการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน จึงได้แบ่งงานที่จะต้องปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครอบคลุมลักษณะงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แบ่งการบริหารจัดการเป็น 3 ด้าน ได้แก่

(1.1) ด้านการบริหารงาน

(1.1.1) การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นสถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมด้านงบประมาณ อาคารสถานที่ และกำหนดโครงสร้างส่วนราชการรวมทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบ ได้แก่ กองการศึกษาฯ โดยให้ดำเนินการ ดังนี้

- 1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชนในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และต้องมีจำนวนเด็กเล็กอายุ 2-5 ปีที่จะเข้ารับบริการไม่น้อยกว่า 20 คน
- 2) จัดทำโครงการและแผนจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น
- 3) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) จัดทำแผนดำเนินงาน ได้แก่ สำรวจสำมะโนประชากรเด็กเล็กอายุ 2-5 ปี
แผนรับนักเรียน การจัดบุคลากร การจัดชั้นเรียน และการงบประมาณ เป็นต้น

5) จัดทำระเบียบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าด้วยการดำเนินงาน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) รายงานการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นทราบ กรณีที่ไม่มีสถานที่ก่อสร้างเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องได้รับความ
ยินยอมจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้าง และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1.1.2) การย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน
2) ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำเรื่องเสนอต่อ
หน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ เพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาเสนอขอความ
เห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

3) จัดทำแผนการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4) จัดทำประกาศย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
5) รายงานการย้ายหรือรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการ
ปกครองท้องถิ่นทราบ

(1.1.3) การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
วิเคราะห์เหตุผล ความจำเป็นในการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ต้นสังกัด เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) จัดเวทีประชาคม เพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน
2) นำผลการประชาคมพิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น เพื่อเสนอขอความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น

3) จัดทำประกาศยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีผลเมื่อสิ้นสุด
ภาคเรียน

4) รายงานการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นทราบ

(1.1.4) การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนา
การเรียนรู้ให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสม

ตามวัยตามศักยภาพของเด็กแต่ละคน ดังนั้น ระยะเวลาการจัดการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการศึกษาและพัฒนาเป็นไปตามวัยแต่ละช่วงอายุ สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ให้เด็กเล็กพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป ดังนี้

1) ระยะเวลาเรียนรู้ในรอบปีการศึกษา เริ่มต้นปีการศึกษาในวันที่ 16 พฤษภาคม และสิ้นปีการศึกษาในวันที่ 15 พฤษภาคมของปีถัดไป

2) การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอน อาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา วัสดุครุภัณฑ์ และการตรวจสุขภาพโดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

3) การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กที่มีภูมิถิ่นที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม-จิตใจ สังคม และสติปัญญา) เหมาะสมตามวัยและศักยภาพของเด็กแต่ละวัย

(1.1.5) คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย บุคคลที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งโดยกำหนดจำนวนตามความเหมาะสมจากชุมชนและผู้ดำรงตำแหน่ง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้นำศาสนา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้แทนครูผู้ดูแลเด็กหรือผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ให้คณะกรรมการพิจารณาเลือกกรรมการ 1 คนเป็นประธาน โดยมีหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง และให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำรงตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการ มีจำนวนตามความเหมาะสม มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1) กำหนดแนวทางการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่างๆ ให้ได้คุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามนโยบายและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้ง ยุบเลิกหรือย้ายรวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4) พิจารณาเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการบริหารงานด้านบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5) พิจารณาเสนอแผนงานหรือโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

7) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือการพัฒนาเด็กเล็กของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(1.2) ด้านการบริหารงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการบริหารจัดการ ดังนี้

(1.2.1) งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำไปใช้จ่ายเป็นค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทนและค่าครองชีพของบุคลากร เงินประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตหรือศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัยตามโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิตและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

(1.2.2) งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิธีการจัดหางบประมาณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1) จัดทำแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระยะ 3 ปี เพื่อนำเข้าสู่แผนพัฒนาการศึกษาและแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เสนอขอความเห็นชอบสภาท้องถิ่น

2) จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ

3) จัดทำแผนจัดหาพัสดุรายปี

4) ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุ

5) จัดทำสมุดคุมงบประมาณรายจ่ายในหมวดรายจ่ายต่างๆ เพื่อการรายงานและการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ

(1.2.3) งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนำเงินรายได้ของสถานศึกษาไปจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2551 และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

(1.2.4) การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน วัสดุพัฒนาเด็ก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการหรือหัวหน้ากองการศึกษาหรือผู้แทนเป็นประธาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาเป็นกรรมการ

(1.2.5) การเบิกจ่ายงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ถือปฏิบัติตามระเบียบ

(1.3) การบริหารงานบุคคล

(1.3.1) การสรรหา เลือกสรรและการปรับสถานภาพ ในห้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อเป็นพนักงานจ้างตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ทั่วไปที่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด โดยยึดหลักสมรรถนะความเท่าเทียมกันในโอกาสและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญด้วยกระบวนการที่ได้มาตรฐาน ยุติธรรมและโปร่งใส เพื่อรองรับการตรวจสอบตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(1.3.2) การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(1.3.3) การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ สวัสดิการ ในห้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดค่าตอบแทน สิทธิและสวัสดิการของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(1.3.4) การประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก เพื่อนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องการเลื่อนค่าตอบแทน การต่อสัญญาจ้างและอื่นๆ ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่น เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับพนักงานจ้าง หนังสือกระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและหนังสือสั่งการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(1.3.5) การพัฒนาบุคลากร ในห้ององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีการปฐมนิเทศ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ รวมทั้งการ

อบรมและศึกษาดูงาน การนิเทศติดตามการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุน การให้ทุนการศึกษาแก่หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก และพนักงานจ้าง ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักเกณฑ์และฐานะการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา และการปฏิบัติงานที่มี ประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง การบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ มีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาปี แผนการดำเนินงานครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากบุคคลภายนอกและเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและ กำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์ อักษร คัดสรรบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ มีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือ สั่งการที่เกี่ยวข้อง และมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน

2) ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติ หน้าที่อื่นจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในปฏิบัติหน้าที่ (กรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น. 2553, น.14-20) ดังนี้

(2.1) หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขา วิชาเอกอนุบาลหรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้และได้ ปฏิบัติงานหรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้ว ไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีใบประกอบวิชาชีพครู มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.1.1) รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย แผนงานและวัตถุประสงค์ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก

(2.1.2) วางแผนพัฒนาการศึกษา ประเมินและจัดทำรายงานเกี่ยวกับการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น จัดทำแผนโครงการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนา เด็กเล็กทุกด้านอย่างต่อเนื่อง

(2.1.3) จัดทำและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และการวัดประเมินผล

(2.1.4) จัดทำภาระงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามมาตรฐานด้านบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(2.1.5) ประสานความร่วมมือกับชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.1.6) เป็นผู้แทนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในกิจการทั่วไป และประสานเครือข่าย การพัฒนาเด็กปฐมวัย

(2.1.7) นิเทศ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแล เด็กและผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก

(2.1.8) จัดทำระบบประกันคุณภาพภายในและรายงานประเมินตนเอง

(2.2) ครูผู้ดูแล ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา สาขาวิชาเอกอนุบาล หรือปฐมวัย หรือทางอื่นที่ ก.ท. กำหนดเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนี้ และได้ปฏิบัติงาน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทำงานดูแลพัฒนาเด็กปฐมวัยของท้องถิ่นติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีใบประกอบวิชาชีพครู มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.2.1) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2.2.2) จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึง ประสงค์และคุณลักษณะตามวัย

(2.2.3) ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.2.4) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

(2.2.5) ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(2.2.6) อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด

(2.2.7) จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.2.8) จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

(2.2.9) จัดทำวิจัยในชั้นเรียน

(2.2.10) จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน

(2.2.11) จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล

ผู้เรียน

(2.2.12) ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน

(2.2.13) พัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนา

(2.2.14) จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน

(2.2.15) จัดระบบธุรการในชั้นเรียน

(2.2.16) รวบรวมผลงาน รายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ

(2.3) ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีสถานภาพเป็นพนักงานจ้างทั่วไปหรือพนักงานจ้างตามภารกิจ บทบาทหน้าที่สนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก

(2.4) พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ธุรการ การเงิน พัสดุ ผู้ประกอบการ ภารโรง ยามรักษาความปลอดภัย พนักงานจ้างตำแหน่งอื่นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นว่าจำเป็น มีคุณสมบัติทั่วไปและคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(2.4.1) ธุรการ การเงิน พัสดุมิบทบาทหน้าที่ ทำหน้าที่ธุรการ การเงินและพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.4.2) ผู้ประกอบการ มีบทบาทหน้าที่ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัยตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวให้สะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะถูกสุขลักษณะ

(2.4.3) ภารโรง มีบทบาทหน้าที่ทำความสะอาด รักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่และทรัพย์สิน

(2.4.4) ยามรักษาความปลอดภัย มีบทบาทหน้าที่ ดูแลรักษาความปลอดภัยของทรัพย์สิน บุคลากร และเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.5) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

(2.5.1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์และทิศทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน

(2.5.2) สนับสนุนงบประมาณด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากรและการบริหารจัดการ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการพัฒนา

ศักยภาพ การพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งคุณภาพครูผู้ดูแลเด็ก สภาพแวดล้อม วิชาการ และกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(2.5.3) ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครอง เยาวชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดกิจกรรมสานสายใยรักเพื่อเสริมสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว

(2.5.4) ส่งเสริมสนับสนุนความร่วมมือของบุคลากรในศูนย์และเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(2.5.5) ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

(2.5.6) กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(2.6) หัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่

(2.6.1) นำนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติ

(2.6.2) สำรวจความต้องการของชุมชน ในการจัดตั้ง ย้าย รวม ยุบเลิก และดำเนินงานตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.6.3) กำหนดโครงสร้างการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากร สถานที่ตามฐานะการคลังของแต่ละท้องถิ่น

(2.6.4) ควบคุม กำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.6.5) จัดทำแผนงาน โครงการ และงบประมาณ ในการจัดตั้ง และสนับสนุนการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.6.6) จัดทำประกาศจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลงนาม

(2.6.7) แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(2.6.8) จัดทำระเบียบว่าด้วยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเสนอผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบและลงนาม

(2.6.9) กำหนดแผนปฏิบัติการและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร สื่อ หนังสือ วัสดุอุปกรณ์ วัสดุครุภัณฑ์ การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง

(2.6.10) นิเทศติดตาม ประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลพร้อมข้อเสนอให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ด้านบุคลากร หมายถึง การกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยมีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอ และเข้ารับการพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องด้วยความเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคารและภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความเหมาะสมและปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไร้กังวล การก่อสร้างและพัฒนาอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและพัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะ อันจะส่งผลต่อสุขภาพโดยตรงในการป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดต่อสามารถลดความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็กและฝึกสุขนิสัยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, น.21-26) ดังนี้

(3.1) ด้านอาคารสถานที่

(3.1.1) ที่ตั้ง

1) สถานที่ตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรอยู่ในพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสม และไม่อยู่ในพื้นที่อาจเสี่ยงอันตราย เช่น บริเวณชนถ่ายแก๊ส น้ำมัน สารเคมีหรือสารพิษ ฌาปนกิจสถาน มลภาวะทางอากาศ แสงและเสียงที่มากเกินไป หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุตามมาตรฐานความจำเป็นและเหมาะสม

2) ไม่ควรใกล้ถนน หรือใกล้ทางรถไฟ โดยเฉพาะที่มีการจราจรคับคั่ง หากมีความจำเป็นต้องสร้างให้ห่างจากแนวถนนไม่น้อยกว่า 20 เมตร และมีรั้วป้องกันอันตราย

3) พื้นที่ก่อสร้างควรเป็นพื้นที่ที่สามารถรับน้ำหนักอาคารได้อย่างปลอดภัย และเป็นพื้นที่ที่น้ำท่วมไม่ถึง

(3.1.2) จำนวนชั้นของอาคาร

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรเป็นอาคารชั้นเดียว หากเป็นอาคาร 2 ชั้น ต้องมีมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อุบัติภัย และอัคคีภัยที่อาจเกิดขึ้น และความสูงของห้องจากพื้นถึงเพดานไม่ควรน้อยกว่า 2 เมตร

(3.1.3) ทางเข้า-ออกตัวอาคาร มีความกว้างที่สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวกหากเกิดอุบัติเหตุ หรือภาวะฉุกเฉินต่างๆ

(3.1.4) ประตู-หน้าต่าง ต้องมีความแข็งแรงอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี มีขนาดและจำนวนเหมาะสมกับขนาดพื้นที่ของห้องและความสูงของหน้าต่าง ควรอยู่ที่ประมาณ 80 เซนติเมตร นับจากพื้น และหน้าต่างมีความกว้างและความสูงไม่น้อยกว่า 1 เมตร เพื่อให้เด็กมองเห็นสิ่งแวดล้อมได้กว้างและชัดเจน ไม่ควรมีสิ่งกีดขวางใดๆ มาปิดกั้นช่องทางลมและแสงสว่าง

(3.1.5) บันไดไม่ลาดหรือชันเกินไป ควรมีความกว้างแต่ละช่วงไม่น้อยกว่า 1 เมตร ลูกตั้งของบันไดสูงไม่เกิน 17.5 เซนติเมตร ลูกนอนกว้างไม่น้อยกว่า 20 เซนติเมตร บันไดทุกชั้นต้องมีลูกกรงและราวบันไดมีขนาดเหมาะสมกับมือเด็ก และระยะห่างของลูกกรงต้องไม่เกิน 17 เซนติเมตร ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น ปิดกั้นช่องบันไดและช่องลูกกรงบันได (ช่องที่เป็นช่วงอันตรายอยู่ระหว่าง 9-23 เซนติเมตร)

(3.1.6) พื้นที่ใช้สอยภายนอก พื้นที่ใช้สอยต้องจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาด ปลอดภัย และเพียงพอเหมาะสมกับการทำกิจกรรมของเด็ก เช่น การเล่น การเรียนรู้ การรับประทานอาหาร และการนอน โดยแยกเป็นสัดส่วนจากห้องประกอบอาหาร ห้องส้วม และที่พักของเด็กป่วย โดยเฉลี่ยประมาณ 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน หากไม่สามารถแยกเป็นแต่ละห้องได้ อาจจัดรวมเป็นห้องอเนกประสงค์โดยใช้พื้นที่เดียวกันแต่ต่างเวลา และปรับเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์ตามความเหมาะสมและข้อจำกัดของพื้นที่โดยมีแนวทาง ดังนี้

1) บริเวณพื้นที่สำหรับการนอน ต้องคำนึงถึงความสะอาดเป็นหลัก อากาศถ่ายเทได้สะดวกและอุปกรณ์เครื่องใช้เหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน โดยมีแนวทางในการจัดดำเนินการ ดังนี้

(1) จัดให้มีการระบายอากาศที่ดี ปลอดโปร่ง ไม่มีเสียงรบกวนและแสงสว่างไม่จ้าเกินไป

(2) อุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ มีความสะอาด โดยนำไปซักฟุน ตากแดด อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

(3) ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม มีสภาพดีและมีเฉพาะเด็กแต่ละคน ทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ด้วยการซัก หรือฟิ้งแดด เพื่อลดการแพร่ของเชื้อโรค

(4) ตรวจตราดูแลไม่ให้มีสัตว์หรือแมลงต่างๆ มารบกวนในบริเวณพื้นที่สำหรับนอน

2) บริเวณพื้นที่สำหรับการเล่นและพัฒนาเด็ก สภาพพื้นที่ทุกห้องต้องไม่ลื่นและไม่ชื้น ควรเป็นพื้นไม้หรือวัสดุที่ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ทำความสะอาดง่ายและอยู่ในสภาพที่สะอาดอยู่เสมอ จัดวางสิ่งของ เครื่องใช้ เช่น ตู้ โต๊ะ เป็นระเบียบและมีการยึดติดกับผนังหรือพื้นอย่างมั่นคง ในกรณีที่เครื่องใช้ล้มได้ง่าย เหลี่ยม มุม ที่แหลมคมของเครื่องใช้ต่างๆ ต้องหุ้มด้วยวัสดุที่นุ่มเพื่อป้องกันการกระแทกของเด็ก

3) บริเวณพื้นที่รับประทานอาหาร ต้องคำนึงถึงความสะดวกเป็นหลัก มีอากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ มีอุปกรณ์เครื่องใช้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับจำนวนเด็ก ทั้งนี้ บริเวณห้องอาหาร โต๊ะ เก้าอี้ ที่ใช้สำหรับรับประทานอาหาร ต้องทำความสะอาดอย่างสม่ำเสมอและควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีสภาพแข็งแรงและใช้งานได้ดี

4) บริเวณสถานที่ประกอบอาหารหรือห้องครัว ต้องแยกห่างจากบริเวณพื้นที่สำหรับเด็กพอสมควร และมีเครื่องใช้ที่จำเป็นรวมทั้งที่ล้างและเก็บภาชนะเครื่องใช้ต่างๆ ที่ถูกสุขลักษณะ โดยเน้นเรื่องความสะดวก และความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนี้

(1) สถานที่เตรียมอาหาร ปรงอาหาร สะอาด เป็นระเบียบ และการขนส่งอาหารที่พร้อมบริโภค ต้องมีการปกปิด

(2) มีการระบายอากาศดี ไม่มีกลิ่นคาวรบกวน

(3) มีความปลอดภัยสำหรับเด็ก เช่น มีการป้องกันอันตรายที่เกิดกับเด็กได้จากมีด ของมีคม ถังแก๊ส เป็นต้น

(4) โต๊ะเตรียมปรงอาหารมีสภาพดี สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

(5) ภาชนะใส่อาหารทำด้วยวัสดุที่ปลอดภัย เช่น สแตนเลส อลูมิเนียม เมลามีนสีขาว หรือสีอ่อน ไม่แตกง่ายหรือมีความคม

(6) ที่ล้างภาชนะ ควรใช้อย่างที่มีก๊อกน้ำหรือท่อระบายน้ำ ถ้าใช้
กะละมังต้องมี 3 ใบ วางสูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร และบริเวณที่ล้างจะต้องมีการระบายน้ำ
ได้ดี ไม่แฉะแฉะ

(7) ล้างภาชนะอุปกรณ์ด้วยน้ำยาล้างภาชนะและน้ำสะอาดอีก 2 ครั้ง
หรือล้างด้วยน้ำไหล

(8) ภาชนะอุปกรณ์ เมื่อล้างเสร็จแล้วต้องคว่ำให้แห้ง ห้ามเช็ด วางใน
ตะแกรงโปร่ง สะอาด สูงจากพื้นอย่างน้อย 60 เซนติเมตร

(9) เที่ยง มีด ต้องอยู่ในสภาพดี สะอาด แยกใช้ตามประเภทของ
อาหาร ได้แก่ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์สุก เนื้อสัตว์ดิบ มีเขียงแยกใช้ตามประเภทอาหารอย่างน้อย 3 อัน
และควรทำความสะอาดทันทีเมื่อใช้เสร็จ

5) ห้องปฐมพยาบาล ต้องแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ผู้ยา
เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และขณะอยู่ในห้องปฐมพยาบาลเด็กต้องอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็กหรือ
ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา กรณีไม่สามารถจัดห้องปฐมพยาบาลเป็นการเฉพาะได้ต้องจัดให้มีที่
ปฐมพยาบาลแยกเป็นสัดส่วนตามความเหมาะสม

6) บริเวณพื้นที่สำหรับใช้ทำความสะอาดเด็ก ต้องจัดให้มีบริเวณที่ใช้
สำหรับทำความสะอาดเด็กและมีอุปกรณ์ที่จำเป็นตามสมควร อย่างน้อยต้องมีที่ล้างมือและแปรงสีฟัน
ในขนาดและระดับความสูงที่เหมาะสมกับเด็ก ในกรณีที่มีห้องอาบน้ำจะต้องมีแสงสว่างเพียงพอมี
อากาศถ่ายเทได้โดยสะดวก พื้นไม่ลื่น แยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

7) ห้องส้วมสำหรับเด็ก ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับเด็กโดยเฉลี่ย 1 ที่
ต่อเด็ก 10-12 คน โถส้วมมีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก มีฐานส้วมที่เด็กสามารถก้าวขึ้นได้ง่าย ห้องมี
แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทได้สะดวก พื้นไม่ลื่น หากมีประตูจะต้องไม่ล็อกหรือกุญแจและมี
ส่วนสูงที่สามารถมองเห็นเด็กได้จากภายนอก หากห้องส้วมอยู่ภายนอกอาคารจะต้องไม่ตั้งอยู่ในที่ลับ
ตาคน กรณีไม่สามารถทำห้องส้วมสำหรับเด็กเป็นการเฉพาะได้อาจดัดแปลงห้องส้วมที่มีอยู่แล้วให้
เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็กแยกเป็นสัดส่วนสำหรับเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิง

8) ห้องอเนกประสงค์ สำหรับใช้กิจกรรมพัฒนาเด็ก การรับประทานอาหาร
อาหารหรือการนอน คำนึงถึงความสะอาดและการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เหมาะสมกับลักษณะของ
กิจกรรมหากเป็นอาคารชั้นเดียวต้องมีฝ้าใต้หลังคา หากเป็นอาคารที่มีมากกว่า 1 ชั้น ควรจัดให้ชั้น
บนสุดมีฝ้าใต้หลังคา โดยมีความสูงจากพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร แต่กรณีที่มีความสูงเกินกว่า
2 เมตร อาจไม่มีฝ้าใต้เพดานก็ได้

9) การกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ จัดเก็บในภาชนะที่มีฝาปิดมิดชิดและนำออกไปทิ้งภายนอกอาคารทุกวัน

(3.2) ด้านสิ่งแวดล้อม

(3.2.1) ภายในอาคาร

1) แสงสว่าง ควรเป็นแสงสว่างจากธรรมชาติสม่ำเสมอทั่วทั้งห้อง เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก เช่น มีแสงสว่างเพียงพอในการอ่านหนังสือได้อย่างสบายตา ไม่ควรให้เด็กอยู่ในห้องที่ใช้แสงสว่างจากไฟฟ้าต่อเนื่องนานกว่า 2-3 ชั่วโมง เพราะจะทำให้เกิดภาวะเครียด และมีผลถึงฮอร์โมนการเติบโตของเด็ก

2) เสียง ต้องอยู่ในระดับที่ไม่ดังเกินไป อาคารควรจะต้องอยู่ในบริเวณที่มีระดับเสียงเหมาะสม

3) การถ่ายเทอากาศ ควรมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก โดยมีพื้นที่ของหน้าต่าง ประตู และช่องลม รวมกันแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของพื้นที่ห้อง กรณีที่เป็นห้องกระจกหรืออยู่ในบริเวณโรงงานที่มีมลพิษต้องติดตั้งเครื่องฟอกอากาศและมีเครื่องปรับอากาศอย่างเหมาะสม บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นเขตห้ามสูบบุหรี่ตามกฎหมาย

(3.2.2) ภายนอกอาคาร

1) รั้ว ควรมีรั้วกันบริเวณให้เป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัยของเด็ก และควรมีทางเข้า-ออกไม่น้อยกว่า 2 ทาง กรณีมีทางเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 2 เมตร

2) สภาพแวดล้อมและมลภาวะ ควรมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยถูกสุขลักษณะ และควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งอบายมุข ฝุ่นละออง กลิ่นหรือเสียงที่รบกวน มีการจัดระบบสุขาภิบาล การระบายน้ำ การระบายอากาศ และการจัดเก็บสิ่งปฏิกูลให้เหมาะสม ไม่ปล่อยให้เป็นแหล่งเพาะหรือแพร่เชื้อโรคโดยเฉพาะต้องกำจัดสิ่งปฏิกูลทุกวัน

3) พื้นที่เล่นกลางแจ้ง ต้องมีพื้นที่เล่นกลางแจ้งเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 2 ตารางเมตรต่อจำนวนเด็ก 1 คน โดยจัดให้มีเครื่องเล่นกลางแจ้งที่ปลอดภัยและมีพอสมควรกับจำนวนเด็ก ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้มีที่เล่นกลางแจ้งเป็นการเฉพาะหรือในสถานที่อื่นๆ ได้ก็ควรปรับใช้ในบริเวณที่ร่มแทน โดยมีพื้นที่ตามเกณฑ์กำหนดหรืออาจจะจัดกิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็กในสถานที่อื่นๆ ที่เหมาะสม เช่น ในบริเวณลานวัดหรือในสวนสาธารณะ ในกรณีที่นำเด็กออกไปเล่นนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและการดูแลอย่างใกล้ชิดเป็นสำคัญ โดยให้เด็กมีกิจกรรมกลางแจ้งอย่างน้อย 1 ชั่วโมงในแต่ละวัน

4) ระเบียง ต้องมีความกว้างของระเบียงไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร หากมีที่นั่งตามระเบียงต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.75 เมตรของระเบียงต้องสูงจากที่นั่งไม่น้อยกว่า 70 เซนติเมตร กรณีที่มีอาคารสูง 2 ชั้นขึ้นไป ควรมีลูกกรงกันเพื่อความปลอดภัยของเด็ก นอกจากนี้ควรตรวจสอบสภาพความคงทน แข็งแรง และสภาพการใช้งานปลอดภัยสำหรับเด็กอยู่เสมอ

(3.3) ด้านความปลอดภัย

(3.3.1) มาตรการป้องกันความปลอดภัย

- 1) ติดตั้งระบบและอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย หรือเครื่องตัดไฟภายในบริเวณอาคาร
- 2) ติดตั้งเครื่องดับเพลิงอย่างน้อย 1 เครื่องต่อพื้นที่ 150 ตารางเมตร และถังดับเพลิงติดตั้งสูงจากพื้นถึงหัวถัง ไม่เกิน 1.50 เซนติเมตร
- 3) ติดตั้งปลั๊กไฟให้สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าติดตั้งต่ำกว่าที่กำหนดจะต้องมีฝาปิดครอบ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กเล่นได้ และควรหลีกเลี่ยงการใช้สายไฟต่อพ่วง
- 4) หลีกเลี่ยงเครื่องใช้ไฟฟ้า และอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งทำด้วยวัสดุที่แตกหักง่ายหรือแหลมคม หากเป็นไม้ ต้องไม่เสี้ยนไม้ หรือแหลมคม
- 5) จัดให้มีผู้เก็บยา และเครื่องเวชภัณฑ์สำหรับการปฐมพยาบาล วางไว้อยู่ในที่สูง สะดวกต่อการหยิบใช้ และเก็บไว้ในที่ปลอดภัยให้พ้นมือเด็ก
- 6) จัดให้มีวัสดุกันลื่น ในบริเวณห้องน้ำ-ห้องส้วม ที่มีมีลักษณะลื่นและเก็บสารจำพวกเคมี หรือน้ำยาทำความสะอาดไว้ในที่ปลอดภัย ให้พ้นมือเด็ก วัสดุกันลื่นที่ใช้ในห้องน้ำ-ห้องส้วม ต้องทำความสะอาดสม่ำเสมอ
- 7) ไม่มีหลุม หรือบ่อน้ำ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กในบริเวณโดยรอบตัวอาคารรวมทั้งไม่ควรปลูกต้นไม้ที่มีหนามแหลมคม
- 8) มีระบบการล็อกประตูในการเข้า-ออก นอกบริเวณอาคาร สำหรับเจ้าหน้าที่เปิด-ปิดได้ ควรมีกริ่งสัญญาณเรียกไว้ที่หน้าประตู สำหรับห้องครัวและที่ประกอบอาหาร ควรมีประตูเปิด-ปิด ที่ปลอดภัย เด็กเข้าไปไม่ได้
- 9) ติดตั้งอุปกรณ์เพื่อป้องกันพาหะนำโรค เช่น มุ้งลวด ฯลฯ และมีมาตรการป้องกันด้านสุขอนามัย
- 10) มีตู้ หรือชั้นเก็บวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่แข็งแรง มั่นคง มีความสูงขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก สำหรับสิ่งของเครื่องใช้ วัสดุอุปกรณ์ ที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กนั้นควรจัดแยกให้พ้นมือเด็ก

(3.3.2) มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

- 1) มีการฝึกซ้อมสำหรับการป้องกันอุบัติเหตุ ไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง
- 2) บุคลากรได้รับการอบรมด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น การป้องกันอุบัติเหตุ และความเจ็บป่วยฉุกเฉินของเด็ก
- 3) มีโทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ฉุกเฉินของส่วนราชการต่างๆ เช่น สถานีตำรวจ หน่วยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โรงพยาบาล เพื่อติดต่อได้อย่างทันท่วงที กรณีเกิดเหตุการณ์คับขัน หรือจำเป็นที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็ก และควรมีอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้สำหรับการปฐมพยาบาลติดประจำไว้
- 4) มีสมุดบันทึกข้อมูลสุขภาพ และพัฒนาการของเด็ก
- 5) มีมาตรการในการรับ-ส่งเด็ก อย่างเป็นระบบ
- 6) มีแผนและแนวทางปฏิบัติกรณีเด็กมีเหตุฉุกเฉินที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือโดยด่วน

สรุปได้ว่า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม มีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ

4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม-วัฒนธรรม ที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม ซึ่งการบริหารงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้

(4.1) ด้านหลักสูตร โดยหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับธรรมชาติและการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ดังนั้นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรดำเนินการจัดทำหลักสูตร ดังนี้

(4.1.1) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมทั้งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กและครอบครัว สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

(4.1.2) จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ สาระการเรียนรู้รายปี การจัดประสบการณ์ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอาจกำหนดหัวข้ออื่นๆ ได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(4.1.3) การประเมิน เป็นขั้นตอนของการตรวจสอบหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น การประเมินก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรหลังจากที่ได้จัดทำแล้ว โดยอาศัยความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงวุฒิในด้านต่างๆ การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ดีเพียงใด ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด และการประเมินหลังการใช้หลักสูตรเป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบหลักสูตรทั้งระบบหลังจากที่ใช้หลักสูตรครบแต่ละช่วงอายุ เพื่อสรุปผลว่าหลักสูตรที่จัดทำควรมีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร

(4.2) ด้านการจัดประสบการณ์/การจัดกิจกรรมประจำวัน สามารถนำมาจัดกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ครูผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะต้องทำกิจกรรมอะไร เมื่อใดและอย่างไร สำหรับหลักการจัดกิจกรรมประจำวันต้องกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรม แต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกิน 20 นาที ให้มีกิจกรรมเลือกเล่นเสรี กิจกรรมมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง ส่วนขอบข่ายการจัดกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กอายุ 2 ปี กิจกรรมควรจัดให้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็กตามวัย โดยบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการอบรมเลี้ยงดูตามวิถีชีวิตประจำวัน การฝึกสุขนิสัยและลักษณะนิสัยที่ดี การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การส่งเสริมด้านอารมณ์ จิตใจ การส่งเสริมทักษะทางสังคม การส่งเสริมทักษะทางภาษา การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การพัฒนาสังคมนิสัยการพัฒนา การคิด การพัฒนาภาษา การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

(4.3) ด้านการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ การจัดประสบการณ์ในระดับเด็กเล็กนั้น ไม่สอนเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบกิจกรรมบูรณาการให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ดังนั้น การจัด

ประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้านบรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์และรู้หลักการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.2546 และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักสูตร สาระการเรียนรู้ กำหนดรูปแบบการจัดประสบการณ์ จัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบบูรณาการร่วมกับสาระการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น และเขียนแผนการจัดประสบการณ์ ผู้สอนควรพิจารณาเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่ผู้สอนนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัยที่ผู้สอนรับผิดชอบ ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

(4.4) ด้านสื่อและนวัตกรรมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ สื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจได้ง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และการค้นพบด้วยตนเอง

(4.5) ด้านการวัดผลและประเมินผล เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการประเมินผล ส่งเสริมความสามารถให้ประเมินผลอย่างถูกต้อง จัดให้มีการวัดและประเมินผลที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ปรับปรุงการสร้างเครื่องมือวัดผลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และคอยดูแลควบคุมการดำเนินการวัดผลและประเมินผลเป็นระยะๆ รวมทั้งการตรวจสอบการจัดทำสมุดประจำชั้น และสมุดประจำตัวนักเรียนให้ถูกต้องเรียบร้อยและเป็นปัจจุบัน

(4.6) ด้านการนิเทศการศึกษา เป็นงานที่ครอบคลุมถึงการให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการเพื่อให้ดำเนินงานต่างๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสอดคล้องกับหลักสูตรฯ การใช้วิธีการนิเทศสามารถทำได้หลากหลาย ทั้งนี้ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอและเป็นระบบ

(4.7) ด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นงานวิจัยที่มุ่งพัฒนากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือสังคมคาดหวังซึ่งดำเนินการโดยครูผู้ดูแลเด็กหรือดำเนินการร่วมกับหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้เรียน โดยส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 เรื่อง

(4.8) ด้านโภชนาการ เป็นแนวทางการดำเนินงานโภชนาการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัย ซึ่งงานโภชนาการที่สำคัญมี 2 ส่วน คือ การจัดอาหารสำหรับเด็กเล็ก และการเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอ ส่งผลต่อการเจริญเติบโตของเด็กเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพที่ดี มีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ส่งเสริมให้เด็กได้รับอาหารครบ 5 หมู่ รวมทั้งน้ำดื่มสะอาด และสารอาหารที่จำเป็น

(4.9) ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ และโครงการต่างๆ ที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(4.10) ด้านการประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสามารถประเมินคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้โดยใช้มาตรฐานการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชน

สรุปได้ว่า ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร หมายถึง มีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็ก ที่จะทำให้มีการส่งเสริมการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระบวนการบริหารแบบการมีส่วนร่วมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

สรุปได้ว่า ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ร่วมประชุม ร่วมส่งเสริมพัฒนาของเด็ก รับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และการให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและเปิดช่องทางแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริการงานวิชาการกับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานของการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยทั้งในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับแนวทางปฏิบัติงานนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนความร่วมมือในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดทำแผนงานปฏิทินงาน แนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดการส่งแผนงานและปฏิทินงานให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัดพิจารณาเห็นชอบ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการตามแผนงานและปฏิทินงานที่กำหนด และสรุปรายงานผลการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2553, น.53-54)

สรุปได้ว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ตั้งแต่การแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณภาพในการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กและได้มาตรฐานตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

เกณฑ์มาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้วางแนวทางการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการบริการทั้งที่เป็นปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยกำหนด โดยมาตรฐานการศึกษา (ขั้นพัฒนา) ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล มี 23 มาตรฐาน ประกอบด้วย

มาตรฐานที่ 1 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีคุณธรรมจริยธรรมมีวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบหมั่นพัฒนาตนเองมีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครู/ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีคุณธรรมจริยธรรมมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการ

มาตรฐานที่ 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 5 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทรัพยากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานที่ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบและครบวงจร

มาตรฐานที่ 7 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดการศึกษาโดยใช้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน

มาตรฐานที่ 9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 10 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือระหว่างบ้าน องค์กรทางศาสนา องค์กรภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 12 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องตามระบบวงจรคุณภาพ PDCA

มาตรฐานที่ 13 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อมร่วมกับผู้ปกครอง และชุมชน

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีทักษะในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะ ด้านการคิด การใช้ภาษา การสังเกต การจำแนก การเปรียบเทียบ และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย/แผนการจัดประสบการณ์

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกายและจิตใจที่ดี

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย ด้านศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนปฏิบัติตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม

มาตรฐานที่ 22 หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ดูแลเด็ก และผู้เรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 23 ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมีส่วนร่วมสนับสนุนในการพัฒนาการศึกษา

2.5 บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

ความเป็นมา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครนายก เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้น โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการปกครองให้กับประชาชนในท้องถิ่น ได้ดำเนินการปกครองตนเองอย่างมีอิสระ ตามที่กฎหมายได้กำหนดให้อำนาจไว้ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยที่สำคัญในอันที่จะปลูกฝังส่งเสริมและพัฒนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อการดังกล่าวขึ้นตามบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท นโยบายสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นของผู้บริหารเป็นงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในภาพรวม เป็นอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ งานด้านการจัดการศึกษา งานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ และผู้ด้อยโอกาส การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และการส่งเสริมกีฬา เป็นต้น

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครนายก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 107 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 2,122 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,326,250 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครราชสีมา
ทิศใต้	ติดต่อกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดปราจีนบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ จังหวัดปทุมธานี

การเมืองการปกครอง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครนายก มีหน่วยราชการบริหารส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 6 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 39 แห่ง

โครงสร้างการบริหารจัดการขององค์กรปกครองท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครนายก ในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2534 มาตรา 70 มีรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครนายก 3 รูปแบบ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 2) เทศบาล
- 3) องค์การบริหารส่วนตำบล

เขตการปกครอง

จังหวัดนครนายก แบ่งเขตการปกครอง ออกเป็น 4 อำเภอ 40 ตำบล 408 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 5 เทศบาลตำบล และ 39 องค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

- 1) เทศบาลเมือง ได้แก่ เทศบาลเมืองนครนายก
- 2) เทศบาลตำบล ประกอบด้วย
  - (2.1) เทศบาลตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก

(2.2) เทศบาลตำบลเกาะหวาย อำเภอปากพลี

(2.3) เทศบาลตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนา

(2.4) เทศบาลตำบลพิบูลออก อำเภอบ้านนา

(2.5) เทศบาลตำบลองครักษ์ อำเภอองครักษ์

3) องค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

อำเภอเมืองนครนายก	อำเภอบ้านนา	อำเภอองครักษ์	อำเภอปากพลี
1. อบต.พรหมณี	1. อบต.บ้านนา	1. อบต.องครักษ์	1. อบต.ปากพลี
2. อบต.ท่าช้าง	2. อบต.บ้านพร้าว	2. อบต.บางปลากรด	2. อบต.เกาะหวาย
3. อบต.ดงละคร	3. อบต.ป่าชะ	3. อบต.บึงศาล	3. อบต.เกาะโพธิ์
4. อบต.เขาพระ	4. อบต.บ้านพริก	4. อบต.ทรายมูล	4. อบต.โคกกรวด
5. อบต.สาริกา	5. อบต.บางอ้อ	5. อบต.พระอาจารย์	5. อบต.หนองแสง
6. อบต.หินตั้ง	6. อบต.ทองหลาง	6. อบต.ศิระกระบือ	6. อบต.นาหินลาด
7. อบต.ศรีนาวา	7. อบต.เขาเพิ่ม	7. อบต.โพธิ์แทน	7. อบต.ท่าเรือ
8. อบต.ท่าทราย	8. อบต.ศรีกะอาง	8. อบต.บางลูกเสือ	
9. อบต.บ้านใหญ่	9. อบต.อาษา	9. อบต.บางสมบูรณ์	
10. อบต.คอนขอ		10. อบต.ชุมพล	
11. อบต.ศรีจุฬา		11. อบต.คลองใหญ่	
12. อบต.วังกระโจม			

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดนครนายก จำนวน 39 แห่ง ใน 4 อำเภอ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 96 แห่ง ประกอบด้วย

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

เขตอำเภอ	องค์การบริหารส่วนตำบล (แห่ง)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (แห่ง)
อำเภอเมืองนครนายก	12	36
อำเภอบ้านนา	9	27
อำเภอองครักษ์	11	23
อำเภอปากพลี	7	10
รวม	39	96

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศไทย

กฤษณา สวัสดิชชัย (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์การบริหารส่วนตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นว่าชุมชนได้รับรู้ปัญหาในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตามการวางแผนการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ติดตามสอบถามปัญหาที่เกิดขึ้น ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก ช่วยเหลือด้านแรงงานในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บริจาคสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูพี่เลี้ยงเด็ก และติดตามผลการดำเนินงานภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่ไม่มีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือเป็นวิทยากรให้ความรู้ เสริมประสบการณ์แก่เด็ก และเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

พัชรี ชุ่มสวัสดิ์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบมีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ส่งเสริมให้บุคลากรที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยเข้ารับการอบรมและสัมมนาเพื่อพัฒนาตนเอง ให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณในการจัดการศึกษา สร้างแผนงานการใช้จ่ายบุดหนุนจากรัฐ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ จัดโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย วางแผนจัดการศึกษาระดับปฐมวัย และเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ศรารุช สังกะเพศ (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ 1) ประเมินระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ และ 2) วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า (1) ระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาจากปัจจัยด้านนโยบายการบริหารการปฏิบัติ และผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านตัวบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านพัฒนาการของตัวเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ด้านความปลอดภัย และด้านความร่วมมือของศูนย์พัฒนา

เด็กเล็กและชุมชนที่มีต่อกัน (3) ปัญหาอุปสรรคของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบล สบต๊ะยะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านระบบ การเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพอนามัยของเด็กเล็ก

ธนพล ดอนชวนชม (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาและความต้องการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเสนอแนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ภาพรวมของปัญหา การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านการ บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุดถือเป็นปัญหาอยู่ในระดับน้อย รองลงมาคือปัญหาด้านการ จัดประสบการณ์ของบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย และปัญหาด้านการบริหารบุคลากร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในระดับน้อย ส่วนปัญหาด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่ามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนความต้องการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ด้านการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องการ ใ้บุคลากรทุกฝ่ายให้ความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านการบริหารบุคลากรศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ต้องการให้มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มากที่สุด ด้านการจัดประสบการณ์พบว่าต้องการให้มีการอบรมการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และ ด้านการพัฒนาผู้เรียนพบว่าต้องการรับเด็กเข้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 3 ปี เข้าเรียนในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุด

นภัสสร สว่างโคตร; สมศักดิ์ คำศรี และสมบัติ ฤทธิเดช (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่สนะของบุคลากร และแนวทางการเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า 1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตาม ที่สนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ และด้านวิชาการและกิจกรรมตาม หลักสูตรกิจกรรมตามหลักสูตร มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมและการ สนับสนุนจากชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย มีการดำเนินงานอยู่ใน ระดับปานกลาง 2) บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่และสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีที่สนะต่อการ

ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการอบรมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ให้สามารถดำเนินงานตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กเล็กให้มากขึ้น โดยมีนโยบายการพัฒนาที่ชัดเจน ตลอดจนควรเพิ่มจำนวนบุคลากรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อจำนวนเด็ก และควรติดตั้งเครื่องดับเพลิงและเครื่องตัดไฟที่ได้มาตรฐานไว้ในอาคารอย่างเหมาะสม

สิริลักษณ์ ทองลิ้ม (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 2) ความแตกต่างในความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงานต่อการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี 3) แนวทางการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี พบว่า (1) การพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยดังนี้ การประเมินความต้องการในการพัฒนาบุคลากร การออกแบบวิธีการพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร และการดำเนินการพัฒนาบุคลากร (2) ความแตกต่างในความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน คือ อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้านเช่นกัน (3) แนวทางการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี ได้แก่ การเพิ่มความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้แก่บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดอบรมให้ความรู้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการพัฒนาบุคลากรจำเป็นต้องคำนึงการอย่างชัดเจนในเชิงกลยุทธ์ ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ต้องมีแบบแผนการพัฒนาทรัพยากรอย่างชัดเจน

เชิญชัย แสงทอง (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

พบว่า 1) สภาพจริงของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวม 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (1.1) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ (1.2) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (1.3) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน (1.4) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

2) สภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลคำใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ (2.1) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย (2.2) ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ เท่ากับด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร (2.3) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน

สุชาดา แขวงเมือง และ จำเนียร พลหาญ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย พบว่า

1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน 2) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคายตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของเทศบาลแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรควรพัฒนาบุคลากรให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ศึกษาต่อด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์เด็กเล็กจะต้องสะอาด อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีเครื่องเล่นสนามเพียงพอ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรใช้หลักสูตรเดียวกันและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร บรรจุเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ง่ายและเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ จัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายประสานงานระหว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สกุณา ชนะศึก และ ชัยยนต์ เพาพาน (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลใน อำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า (1) ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบลในเขตอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า (1) ด้านบุคลากร และบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ควรให้มีการบริหารจัดการจัดสรรอาหาร กลางวันและอาหารเสริม(นม) ให้เด็กเล็กอย่างเพียงพอ (2) ด้านวิชาการอยู่ในเกณฑ์ระดับมากของ กิจกรรมหลักสูตร คือการประเมินพัฒนาการของเด็กเล็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ (3) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน อยู่ในระดับมาก คือครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้ดูแลเด็ก ช่วยเหลือและให้คำแนะนำ แก่ผู้ปกครองในกรณีเกิดปัญหาเกี่ยวกับเด็ก และชุมชนมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลด้าน โภชนาการ และ (4) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยอยู่ในระดับปานกลาง คือ ความสะอาด ปลอดภัย ของอาหารกลางวันและอาหารเสริม (นม) ความสะอาดเรียบร้อยภายในห้องเรียนและการจัดสภาพแวดล้อม เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 2) ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองมีดังนี้ ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่มมากขึ้นและจัดสรรตำแหน่งผู้ดูแลเด็กให้เพียงพอต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรมี สถานที่จอดรถรับ-ส่งให้สะดวกแก่ผู้ปกครองและมีมาตรการป้องกันอัคคีภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควร ตกแต่งห้องเรียนให้เป็นระเบียบ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสอนให้เด็กเขียนชื่อและนามสกุลของตนเองได้ เพิ่มทักษะการเขียนการวาดให้เด็ก เพิ่มสื่อการเรียนการสอนให้ทันสมัย และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมใน การวางแผนด้านการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตลอดจนแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างต่อเนื่อง

ผุสดี ศรีเพ็ญ และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง

อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร พบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าหนึ่ง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการดำเนินงานสูงสุดจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน รองลงมาได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านที่มีสภาพการดำเนินงานน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

พรพรรณ อรุณเวช (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และระดับการศึกษา พบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามตำแหน่ง โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทนงศักดิ์ ปักโคทานัง และ จีรวัดน์ เจริญสุข (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ และรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน และด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 2) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาชีพ/ตำแหน่ง และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะ

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า (1) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (2) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม และการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนรับทราบอย่างต่อเนื่อง

สุภาพ หลาบคำ (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามกลุ่ม ตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพต่างกัน และ 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากสองด้าน และอยู่ในระดับปานกลางสองด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร รองลงมา ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยและด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ 2) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ ระดับการศึกษา และสถานภาพต่างกันต่อการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ควรเพิ่มงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และควรมีการเชิญชวนประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่จัดขึ้น

วันเพ็ญ กงเพชร (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความคิดเห็นของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัด

องค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ของบุคลากรที่มี เพศ อายุ และตำแหน่งแตกต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการบุคลากร ด้านการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ด้านมาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์เด็กเล็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็ก และด้านการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ พบว่า บุคลากรที่มี เพศ อายุ และตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อโก้ก อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ ลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย สามลำดับแรกคือ ควรให้การสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้ดูแลเด็กได้รับการพัฒนาตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอและเหมาะสม และควรจัดทำกิจกรรมเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สุพรรณษา เทียมทัด (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัด เพชรบุรี 2) ระดับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี และ 3) การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ตามลำดับ คือ ด้านบุคลากร ด้านการบริหาร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และด้านส่งเสริม เครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย 2) ระดับการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ความเห็นอกเห็นใจ การให้ความมั่นใจ การตอบสนอง ความต้องการ ความเชื่อถือไว้วางใจได้และความเป็นรูปธรรม 3) การวิเคราะห์การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี โดยการบริหารจัดการส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวิมล หงส์วิไล (2559, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยจำแนกตามเพศและสถานภาพตัวแทนชุมชน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผลและด้านการจัดหาทรัพยากร ตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ และสถานภาพของชุมชน (2.1) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามเพศ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ (2.2) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นิตา วรอินทร์ และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตามเกณฑ์มาตรฐาน 2) ศึกษาปัญหาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ตามเกณฑ์มาตรฐาน 3) หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีปัญหามากที่สุด แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานควรยึดหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารต้องวางแผนการดำเนินงานด้านงบประมาณ เพื่อให้เพียงพอต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรบริหารส่วนตำบลต้องกำหนดหลักเกณฑ์ มาตรการ หรือแนวทางในการคัดเลือกบุคลากรที่ตรงตามมาตรฐาน ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยโดยการติดตั้งเครื่องตัดไฟ และอุปกรณ์ดับเพลิงไว้ใน

บริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร บุคลากรจะต้องแสวงหาความรู้เพื่อนำมาพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงานด้านเอกสาร ทั้งการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนและการพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน การจะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นควรสร้างสัมพันธและความเข้าใจ โดยการจัดอบรมประชาสัมพันธให้กับบุคคล ครอบครัว องค์กรมหาชน เอกชน และสถาบันสังคมต่างๆ จัดทำโครงการเสนอผู้บริหารเพื่อจัดสรรงบประมาณในการจัดทำโครงการและเชิญวิทยากรจากชุมชนหรือหน่วยงานอื่นมาให้ความรู้ทั้งกับบุคลากรและเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สร้างแรงบันดาลใจให้ชุมชนเกิดความรัก ความศรัทธา รู้สึกเป็นเจ้าของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ภาคิม จิระจตุรพรกุล (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวม สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบันด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กที่มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การบริหารงานอย่างเป็นระบบ มาตรการด้านความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม สำหรับสภาพปัญหาด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็กนั้น ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่ก็ยังพบปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข เช่น การจัดโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบและชัดเจน ครูผู้ดูแลเด็กยังไม่มีความเข้าใจที่ดีพอด้านการจัดทำแผนพัฒนา และการจัดทำหลักสูตร สถานที่จัดกิจกรรมไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก สภาพปัจจุบันมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการจัดกระบวนการพัฒนาร่างกาย สำหรับสภาพปัญหาในภาพรวม พบว่า มีปัญหาน้อยที่สุด แต่จากการศึกษายังพบปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจสุขภาพประจำปีอย่างสม่ำเสมอ

และต่อเนื่อง ด้านคุณภาพเด็กสภาพปัจจุบัน พบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นผลมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ส่วนสภาพปัญหา ด้านคุณภาพเด็กในภาพรวมอยู่ในระดับไม่มีปัญหา แต่ยังมีปัญหาในบางส่วน เช่น เด็กขาดการรู้จักระวังอุบัติเหตุต่อตนเองและผู้อื่น เด็กขาดการรู้จักอดทนและรอคอย เป็นต้น จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้ทราบแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละด้าน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการศูนย์เด็กเล็ก โดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการให้ชัดเจน รวมทั้งต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงดาวต้องร่วมกันจัดสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกอาคารให้มีความมั่นคงปลอดภัย และได้มาตรฐาน มีระบบป้องกันภัยหรือระบบรองรับเหตุฉุกเฉิน ครูผู้ดูแลเด็กต้องมีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมต่อจำนวนเด็กและต้องได้เข้ารับการอบรมพัฒนาศักยภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้น ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเน้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ เด็กทุกคนจะต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพเป็นประจำทุกปี อย่างต่อเนื่อง ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนจะต้องสามารถสังเกตพฤติกรรมเด็กและแก้ไขปัญหาเบื้องต้นได้ องค์การบริหารส่วนตำบลเชิงดาว ต้องให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ด้านคุณภาพเด็ก เด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการที่สมบูรณ์เหมาะสมตามวัย ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เด็กทุกคนต้องรู้จักการรอคอยและมีความอดทน ตลอดจนต้องมีสุขนิสัยในการดูแลตนเอง รู้จักระวังอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

งานวิจัยต่างประเทศ

วิลเลียม (William, 1971, pp.3909-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของครูใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในรัฐอินเดียน่า พบว่า ครูใหญ่มักมอบหมายความรับผิดชอบงานประเมินผลในหัวหน้าสายวิชาการ การใช้เวลาปรับปรุงการเรียนการสอน การเยี่ยมห้องเรียนและการประเมินผลมีจำกัดและน้อย ครูใหญ่ใช้วิธีการแนะนำครูมากกว่าการใช้วิธีการจัดอบรม ครูและนักเรียนไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการประเมินผลและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การทำหน้าที่ของครูใหญ่ในการประเมินครูสังเกตการณ์สอน การใช้แบบทดสอบ และประชุมปรึกษาหารือกัน ได้รับการยอมรับระดับมาก

แมททอกซ์ (Mattox, 1987, pp.6061-A) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมาก คือ ความต้องการจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

Duke (1987) การศึกษาการบริหารให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพพบว่าโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีลักษณะ 7 ประการ คือ

- 1) การนิเทศและพัฒนาครูตามศักยภาพของแต่ละคน
- 2) การประเมินผลครูตามแนวนโยบาย
- 3) การจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนให้มีบรรยากาศของความเป็นเลิศ
- 4) การจัดทรัพยากรตามลำดับความสำคัญตามนโยบายและความจำเป็น
- 5) การควบคุมคุณภาพด้วยการประเมินอย่างต่อเนื่อง
- 6) การประสานงานในระบบเมทริก
- 7) การแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม

เมอร์เรย์ (Murray, 2005) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยนและแบบเปลี่ยนสภาพกับประสิทธิผลของวิทยาลัยขนาดเล็ก โดยประเมินผลใน 8 ด้าน คือ ความพึงพอใจในด้านการศึกษา การพัฒนาทางด้านการวิชาการ พัฒนาการทางด้านอาชีพ สุขภาพขององค์กร การพัฒนาส่วนบุคคล ความพึงพอใจในด้านการจ้างงาน ความเป็นระบบเปิดของวิทยาลัย การจัดหาทรัพยากร ผลการวิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพกับประสิทธิผล

Hightt (1989) ได้ศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนในทัศนะของผู้ปกครองผู้บริหารโรงเรียน และศึกษาธิการจังหวัดนั้น ประกอบด้วย ปัจจัยหลักสองประการ คือ ปัจจัยภายในโรงเรียนและปัจจัยภายนอกโรงเรียน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน
- 2) ความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียน
- 3) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- 4) การบริหารจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกและงบประมาณ
- 5) การเน้นที่เป้าหมายของโรงเรียน
- 6) การสนับสนุนของผู้ปกครอง และ
- 7) การให้ความสำคัญกับโปรแกรมทางวิชาการ

เพอร์สัน (Person, 1993) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการรับรู้ประสิทธิผลของสถาบันของวิทยาลัยชุมชนในนอร์ทแคโรไลนา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับประสิทธิผล และพบว่า ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารไม่มีผลต่อการรับรู้ในประสิทธิผลของวิทยาลัย

ดอนเดโร (Dondero, 1993) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการ โรงเรียนที่อาศัยโรงเรียนเป็นพื้นฐานระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูผู้ร่วมงาน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการกำหนดกฎระเบียบในการปกครองตนเอง พบว่า ครูที่ได้รับความรับผิดชอบ และให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันจะมีความสุขรอบคอบ โรงเรียน มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่ครูได้มีโอกาสในการร่วมตัดสินใจ พบว่า มีความสัมพันธ์ในด้านบวกกับขวัญและกำลังใจในการทำงาน

โรสส์ (Ross, 1997) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการวางแผนของครูในสามรูปแบบของการกระจายอำนาจในโรงเรียน พบว่า ครูที่มีการตัดสินใจโดยตรงไปตรงมาจะมีผลกระทบต่อการทำงานของพวกเขามากกว่าครูที่มีขวัญกำลังใจเพิ่มขึ้น มีจิตวิญญาณ ความเป็นมืออาชีพ และการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ที่มีประโยชน์ที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้โอกาสครูร่วมมือกันในการทำงานให้ดีขึ้นอย่างมุนานะ

อีเวอร์สัน (Iverson, 2001) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษารายกรณีการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management : A Case Study) ผู้วิจัยทำการศึกษารายกรณีการใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในเมืองนิวยอร์กเป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยพบว่า SBM ไม่ได้เกิดขึ้นจากภายในโรงเรียนแต่ถูกส่งการลงมาจากรัฐ โดยในเบื้องต้นโรงเรียนเพียงรับรู้ทำให้โรงเรียนตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม ครูใหญ่ของโรงเรียนจะมีความเข้าใจว่าผู้บริหารและคณะกรรมการโรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายมากขึ้น จำนวนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารโรงเรียนเพิ่มขึ้น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่จะประสบความสำเร็จ ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในโรงเรียน ต้องออกกฎหมายที่ทำให้เกิดการกระจายอำนาจอย่างจริงจัง และมีธรรมเนียมหรือแผนแม่บทในระดับโรงเรียนอย่างชัดเจน

Griffin (2001 อ้างถึงใน รุ่งนภาแท้สูงเนิน, 2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการจัดโครงสร้างโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดโครงสร้างทางการบริหารซ่อนอยู่ในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กจะดำเนินการได้ดีถ้าได้ดำเนินการตามขั้นตอน 8 ขั้นตอนคือ 1) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 2) ให้โรงเรียนได้มีโอกาสในการสรรหาครูด้วยตนเอง 3) เน้นหลักสูตรเกี่ยวกับการเตรียมตัวครูและเตรียมการเรียนการสอน 4) เน้นการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเนื้อหาที่หลากหลาย 5) จัดตารางการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นตามกิจกรรมการสอน 6) ครูจัดการเรียนการสอนโดยการคำนึงถึงเป้าหมายของโรงเรียน 7) ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน 8) การวัดและประเมินผลดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเน้นที่ผลลัพธ์ที่เกิดกับตัวนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

3.1.1 ประชากร ที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก จำนวน 96 แห่ง จำนวน 96 คน

ตารางที่ 3.1 ประชากรที่ใช้ในการสอบถาม

ลำดับ ที่	รายชื่ออำเภอ	จำนวนประชากร		
		องค์การบริหาร ส่วนตำบล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	หัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
1	อำเภอเมืองนครนายก	12	36	36
2	อำเภอบ้านนา	9	27	27
3	อำเภอองครักษ์	11	23	23
4	อำเภอปากพลี	7	10	10
	รวม	39	96	96

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูล ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูล จำนวน 8 ท่าน ได้แก่ ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ซึ่งได้รับการประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ระดับมาก อำเภอละ 2 คน ใน 4 อำเภอ จำนวน 8 คน

ตารางที่ 3.2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ลำดับ ที่	รายชื่ออำเภอ	จำนวนประชากร		
		องค์การบริหาร ส่วนตำบล	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	หัวหน้า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
1	อำเภอเมืองนครนายก	12	36	2
2	อำเภอบ้านนา	9	27	2
3	อำเภอองครักษ์	11	23	2
4	อำเภอปากพลี	7	10	2
	รวม	39	96	8

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย 2 ชนิด ได้แก่

3.2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย ข้อคำถาม 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำตอบเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ตามขอบข่ายมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 6 ด้าน ประกอบด้วย ข้อคำถาม จำนวน 33 ข้อ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	จำนวน 8 ข้อ
2) ด้านบุคลากร	จำนวน 6 ข้อ
3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	จำนวน 5 ข้อ

4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จำนวน 3 ข้อ

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จำนวน 7 ข้อ

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 4 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถามในตอนี่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยกำหนดตัวเลือกไว้ 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท์ (Likert's five scale) ดังนี้

5 หมายถึง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

3.2.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

3.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

3.3.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ในเรื่องการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

3.3.1.2 กำหนดนิยามศัพท์ เพื่อสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3.3.1.3 สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

3.3.1.4 ร่าง แบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา
ข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.3.1.5 นำแบบสอบถาม มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
จุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด (Item Objective Congruence: IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และ
ความชัดเจนของภาษา โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

- + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงด้านเนื้อหา
- 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นมีความตรงด้านเนื้อหา
- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่มีความตรงด้านเนื้อหา

สูตร IOC =

$$\frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การพิจารณาเลือกข้อคำถาม โดยพิจารณาจากข้อคำถามที่มีค่าดัชนี
ความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ถ้าข้อคำถามใดมีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไป
ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบแบบสอบถามทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหาร
จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย
4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนทุกภาคส่วน 6)
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.90–1.00

3.3.1.6 นำแบบสอบถาม ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรหัวหน้าศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ต่อไป

3.3.2 ข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนและวิธีการสร้าง ดังนี้

3.3.2.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean : μ) และ
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) จากแบบสอบถามการวิเคราะห์รายด้านค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3.3.2.2 ร่าง แบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา
และข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

3.3.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ ไปใช้เก็บข้อมูลกับผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ซึ่งได้รับผลการประเมินระดับมาก อำเภอละ 2 คน ใน 4 อำเภอ รวม 8 คน

3.4 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

3.4.1 ขอนหนังสือราชการจากงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เพื่อขอความร่วมมือจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการจัดส่งไปทางไปรษณีย์

3.4.2 รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก แล้วตรวจสอบแบบสอบถามว่า ผู้ให้ข้อมูลตอบครบทุกข้อหรือไม่ และอยู่ในสภาพสมบูรณ์ทั้งหมดกี่ชุด แล้วนำมาคิดเป็นร้อยละ ซึ่งผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมกลับคืนมาได้ทั้งหมด จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.4.3 การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ (Unstructured Interview) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนัดวัน เวลาที่เข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้รับการประเมินผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ระดับมาก อำเภอละ 2 คน ใน 4 อำเภอ จำนวน 8 คน และผู้วิจัยได้ดำเนินการเข้าสัมภาษณ์ตามวันเวลาที่กำหนด จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติจากโปรแกรมสำเร็จรูปที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการวิเคราะห์ ผลการประเมินในครั้งนี้

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item Objectives Congruence : IOC)

3.5.2 สถิติพื้นฐานที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐานวิเคราะห์ค่าความถี่ (Frequency) และ ค่าร้อยละ (Percentage)

3.5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยใช้สถิติมัชฌิมเลขคณิตวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Arithmetic

Mean : μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) จากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ นำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (อ้างถึงใน พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ, 2560, น.43)

4.51 – 5.00 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.4 ในการวิเคราะห์แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการจัดการศึกษาและหาแนวทางการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ทางสถิติเพื่อใช้ในการความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์และอักษรย่อดังต่อไปนี้ คือ

N แทน ประชากร

μ แทน ค่าเฉลี่ย

σ แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครูที่เป็นประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(N = 96)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	6	6.20
หญิง	90	93.80
รวม	96	100.00
อายุ		
20 – 30 ปี	2	2.10
31 – 40 ปี	37	38.50
41 – 50 ปี	28	29.20
51 – 55 ปี	16	16.70
มากกว่า 55 ปี ขึ้นไป	13	13.50
รวม	96	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	1	1.00
ปริญญาตรี	60	62.50
ปริญญาโท	35	36.50
รวม	96	100.00
ตำแหน่ง		
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	27	28.10
ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์	69	71.90
รวม	96	100.00
ประสบการณ์การทำงาน		
1 - 3 ปี	2	2.10
4 - 5 ปี	5	5.20
มากกว่า 5 ปี ขึ้นไป	89	92.70
รวม	96	100.00

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครูที่เป็นประชากร จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงานด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (ต่อ)

(N = 96)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
สังกัดหน่วยงาน		
อำเภอบ้านนา	28	29.20
อำเภอเมือง	35	36.50
อำเภอปากพลี	22	22.90
อำเภอองครักษ์	11	11.50
รวม	96	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 93.80 อายุระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 37คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ตำแหน่งผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 ประสบการณ์ทำงานมากกว่า 5 ปีขึ้นไป จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 92.70 สังกัดในอำเภอเมือง จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เป็นไปดังตารางที่ 4.2 – 4.8

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในภาพรวม และรายด้าน

(N = 96)

ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.24	0.44	มาก
ด้านบุคลากร	4.38	0.41	มาก
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	4.39	0.56	มาก
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	4.35	0.51	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	4.18	0.56	มาก
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	4.26	0.61	มาก
รวม	4.30	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.56$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านบุคลากร ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.41$) และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.18$, $\sigma = 0.56$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(N = 96)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ	4.16	0.67	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาปี แผนการดำเนินงาน ครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ	4.17	0.64	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.44	0.60	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารงานและกำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน	4.21	0.68	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร	4.21	0.61	มาก
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการคัดสรรบุคลากรตามความรู้ความสามารถ	4.43	0.56	มาก
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	4.14	0.57	มาก

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก (ต่อ)

(N = 96)

ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
8. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการรายงานผลการดำเนินงาน อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามกำหนดระยะเวลา	4.20	0.66	มาก
รวม	4.24	0.44	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งบุคลากรภายนอกเข้าร่วม
เป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.60$) รองลงมา ศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กมีการคัดสรรบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.56$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ
จัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย
และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.57$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านบุคลากร

(N = 96)

ด้านบุคลากร	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดหลักเกณฑ์และ คุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจน โดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือ สั่งการที่เกี่ยวข้อง	4.54	0.60	มากที่สุด
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่ เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด	4.29	0.60	มาก

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านบุคลากร (ต่อ)

(N = 96)

ด้านบุคลากร	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้บุคลากรได้รับ สวัสดิการอย่างเพียงพอตามสิทธิประโยชน์ที่ กำหนดในระเบียบ กฎหมาย	4.43	0.58	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการ อบรมพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษา เป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	4.31	0.70	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริม พัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมี คุณภาพ	4.54	0.52	มากที่สุด
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถใน การปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตาม กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	4.14	0.57	มาก
รวม	4.38	0.41	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้องเหมาะสม และมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.52$) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.60$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.14$, $\sigma = 0.57$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและ
ความปลอดภัย

(N = 96)

ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย	4.28	0.75	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก	4.43	0.59	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม	4.33	0.73	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก	4.36	0.67	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ	4.53	0.58	มากที่สุด
รวม	4.39	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.39$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.53$, $\sigma = 0.58$) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.59$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.75$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านวิชาการและกิจกรรมตาม
หลักสูตร

(N = 96)

ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการอบรม เลี้ยงดูเด็ก ครอบคลุมทุกด้าน	4.36	0.58	มาก
2. เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	4.48	0.59	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตาม และประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ	4.21	0.63	มาก
รวม	4.35	0.51	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบล จังหวัดนครนายก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและ
บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ
สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.59$)
รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการอบรม
เลี้ยงดูเด็ก ครอบคลุมทุกด้าน ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.58$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตาม
และประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด
($\mu = 4.21$, $\sigma = 0.63$)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน
จากทุกภาคส่วน

(N = 96)

ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและ ท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	4.25	0.65	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน	4.08	0.64	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง และมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การ ร่วมประชุม การร่วมส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	4.21	0.77	มาก
4. ผู้ปกครองรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.09	0.71	มาก
5. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับชุมชน	4.30	0.65	มาก
6. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง	4.21	0.72	มาก
7. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการให้บริการงาน วิชาการกับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น และเปิด ช่องทางให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้	4.09	0.71	มาก
รวม	4.18	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน
ตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในภาพรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\mu=4.18, \sigma=0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu =4.30, \sigma=0.65$) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.65$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu = 4.08$, $\sigma = 0.64$)

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

(N = 96)			
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย	μ	σ	ระดับการดำเนินการ
1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก	4.25	0.70	มาก
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	4.38	0.67	มาก
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดแผนความร่วมมือและแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.25	0.68	มาก
4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง	4.17	0.79	มาก
รวม	4.26	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$, $\sigma = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุมและจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.67$) รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu = 4.25$, $\sigma = 0.68$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\mu=4.17$, $\sigma=0.79$)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารด้านการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สามารถสรุปแนวทางในการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ได้ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) พัฒนาระบบงาน ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนการจัดสรรทรัพยากรและการตัดสินใจต่างๆ โดยคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็น ความคุ้มค่าและความมีประสิทธิภาพ

(1.2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบฐานข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล และสามารถใช้งานข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน จัดสรรอัตราบุคลากรให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน และจัดระบบให้บุคลากรทุกคนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เสมอมา

(1.3) กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการบริหารงาน งบประมาณ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความประหยัดคุ้มค่า เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในการพัฒนาให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน

(1.4) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การบริหารงานสารบรรณ และการบริหารงานสารสนเทศ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินงานทางการศึกษา และเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2) ด้านบุคลากร ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) วางแผนและกำหนดกรอบอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ ทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเพียงพอและตรงกับความต้องการ

(2.2) ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารด้านการจัดการศึกษา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

(2.3) เร่งรัดพัฒนาครูและบุคลากร โดยการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

(2.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่ยังไม่จบปริญญาตรี ได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตรงกับภาระงานที่ต้องปฏิบัติ

(2.5) เร่งดำเนินการสรรหาบุคลากรที่มีประสบการณ์เข้ามาปฏิบัติงานให้เพียงพอกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ โดยปรับหลักเกณฑ์ที่จูงใจให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เข้ามาปฏิบัติงาน

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(3.1) วางแผน และกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

(3.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เช่น การดูแลรักษาความสะอาด การตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ เป็นต้น

(3.3) ตั้งงบประมาณปรับปรุงด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอ และตรงกับความต้องการ

(3.4) กำหนดนโยบาย และมอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำมาตรการด้านความปลอดภัย มาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ร่วมกัน

4) ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(4.1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษา มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหาร คณะกรรมการ และคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

(4.2) กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

(4.3) มีการศึกษาฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(5.1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดประสบการณ์ต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย

(5.2) มีการประสานบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาสอนเสริมให้ความรู้แก่เด็ก และระดมทรัพยากร วิทยากรจากท้องถิ่น ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามาร่วมพัฒนาเด็ก นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

(5.3) มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบอกถึงความต้องการที่จะพัฒนาเด็กเล็กในเรื่องของ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

(5.4) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้กับทุกองค์กรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(6.1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากรทางการศึกษา เข้าร่วมเครือข่ายต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

(6.2) มีการประสานขอความร่วมมือกับสถาบัน หน่วยงาน เครือข่ายที่มีความรู้ ประสบการณ์เพื่อช่วยให้คำปรึกษาหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(6.3) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้มีศักยภาพ มีการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนาเครือข่าย และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวม คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากประชากร ไปวิเคราะห์ โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก สรุปได้ดังนี้

5.1.1 ประชากรส่วนใหญ่ มีเพศหญิง รองลงมา เพศชาย ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี รองลงมา ปริญญาโท ประสบการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มากกว่า 5 ปีขึ้นไป รองลงมา 4-5 ปี ตำแหน่งส่วนใหญ่ คือ ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดหน่วยงานส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมือง รองลงมา อำเภอบ้านนา

5.1.2 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถอธิบายได้ ดังนี้

5.1.2.1 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการคัดสรรบุคลากรตามความรู้ความสามารถ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียนสถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.2 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนา

เด็กเล็ก มีการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหา ครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงอย่างชัดเจน โดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.3 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคาร ได้สะดวก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.4 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ครบถ้วนทุกด้าน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.5 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.2.6 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ร่วมประชุม และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5.1.3 แนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในประเด็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) พัฒนาระบบงาน ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผน การจัดสรรทรัพยากรและการตัดสินใจต่างๆ โดยคำนึงถึงความต้องการ ความจำเป็น ความคุ้มค่าและความมีประสิทธิภาพ

(1.2) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีระบบฐานข้อมูลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและสามารถใช้ฐานข้อมูลให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงาน จัดสรรอัตราบุคลากรให้เพียงพอกับการปฏิบัติงาน และจัดระบบให้บุคลากรทุกคนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(1.3) กำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติในการบริหารงาน งบประมาณ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความประหยัดคุ้มค่า เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศในการพัฒนาให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามมาตรฐานการดำเนินงานทั้ง 6 ด้าน

(1.4) ปรับปรุงระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ การบริหารงานสารบรรณ และการบริหารงานสารสนเทศ ให้เหมาะสมและเอื้อต่อการดำเนินงานทางการศึกษา และเกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2) ด้านบุคลากร ในประเด็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(2.1) วางแผนและกำหนดกรอบอัตรากำลังให้เหมาะสมกับภาระงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ ทำงานให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเพียงพอและตรงกับความต้องการ

(2.2) ส่งเสริมพัฒนาผู้บริหารด้านการจัดการศึกษา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ และมีภาวะผู้นำทางวิชาการ

(2.3) เร่งรัดพัฒนาครูและบุคลากร โดยการฝึกอบรมให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน

(2.4) ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรที่ยังไม่จบปริญญาตรีได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตรงกับภาระงานที่ต้องปฏิบัติ

(2.5) เร่งดำเนินการสรรหาบุคลากรที่มีประสบการณ์เข้ามาปฏิบัติงานให้เพียงพอกับภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ โดยปรับหลักเกณฑ์ที่จูงใจให้ได้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์เข้ามาปฏิบัติงาน

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในประเด็น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(3.1) วางแผน และกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

(3.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในการพัฒนา ปรับปรุง การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย เช่น การดูแลรักษาความสะอาด การตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้ เป็นต้น

(3.3) ตั้งงบประมาณปรับปรุงด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เพียงพอ และตรงกับความต้องการ

(3.4) กำหนดนโยบาย และมอบหมายให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดทำมาตรการด้านความปลอดภัย มาตรการป้องกันอัคคีภัย และอุบัติเหตุต่างๆ ร่วมกัน

4) ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ในประเด็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(4.1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศ การศึกษา มีการนิเทศภายใน โดยผู้บริหาร คณะกรรมการ และคณะครูอย่างสม่ำเสมอ มีการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการ PDCA ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายใน

(4.2) กำหนดเกณฑ์ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

(4.3) มีการศึกษาฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรือสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การดำเนินการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ในประเด็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(5.1) ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย เพื่อจัดทำหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัด ประสิทธิภาพต้องเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญและมีความหลากหลาย

(5.2) มีการประสานบุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้ความสามารถ เข้ามาสอน เสริมให้ความรู้แก่เด็ก และระดมทรัพยากร วิทยากร จากท้องถิ่นทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเข้ามา มาร่วมพัฒนาเด็ก นำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็กอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ

(5.3) มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และบอกถึง ความต้องการที่จะพัฒนาเด็กเล็กในเรื่องของ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน เพื่อให้ชุมชนได้เข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด

(5.4) สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน เปิดโอกาสให้กับทุกองค์กร ได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกัน

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ในประเด็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการ สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และ ระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีแนวทางในการดำเนินงาน ดังนี้

(6.1) ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนให้ครู และบุคลากร ทางการศึกษา เข้าร่วมเครือข่ายต่างๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการพัฒนาเด็ก ปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

(6.2) มีการประสานขอความร่วมมือกับสถาบัน หน่วยงาน เครือข่ายที่มีความรู้ ประสบการณ์ เพื่อช่วยให้คำปรึกษาหรือดำเนินงานเพื่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

(6.3) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งภายใน และภายนอกหน่วยงานให้มีศักยภาพ มีการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์งานพัฒนา เครือข่าย และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดนครนายก สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัด นครนายก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 6 ด้าน ถือว่าเป็นงาน หลักและหัวใจของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการพัฒนาเด็กให้บรรลุ วัตถุประสงค์ตามอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้ มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตามมาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุชาดา แขวงเมือง และ จำเนียร พลหาญ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลใน จังหวัดหนองคาย ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัด หนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพรรณ อรุณเวช (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ 1) สภาพการบริหาร จัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี โดยรวมและราย ด้านอยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

มาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีเนื้อหา หลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีระบบ มีมาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักวิชาการ การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องมีงบประมาณในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งได้รับจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้นสังกัด หรือจากหน่วยงานอื่นๆ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ วันเพ็ญ กงเพชร (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ ทนงศักดิ์ ปีกโคทาณัง และ จีรวัดน์ เจริญสุข (2557, น.361) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2) ด้านบุคลากร พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาในสังกัดของตนเอง มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา โดยเฉพาะในหลักสูตรปริญญาตรีสาขาที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในระดับปฐมวัย เช่น วิชาเอกอนุบาลศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย หรือการส่งผู้ดูแลเด็กได้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้ดูแลเด็กสามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาที่สูงขึ้นหรือการเข้ารับการอบรมนำมาใช้ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังมีการกำหนดหน้าที่ของบุคลากรภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างถูกต้องและชัดเจน ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ผุสดี ศรีเพ็ญ และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2557, น.126) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลากรมีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ วันเพ็ญ กงเพชร (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสื่อไถ่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านการบริหารจัดการบุคลากร มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยมีการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก การสร้างบรรยากาศภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการเรียนรู้และสร้างประสบการณ์สามารถเพิ่มพัฒนาการให้กับเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการดูแลรักษาความสะอาดของพื้นที่อาคารเรียนทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีหน้าต่างและประตูที่เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับเด็ก สถานที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ในพื้นที่เหมาะสม มีการป้องกันพาหะนำโรคและการกำจัดสิ่งปฏิกูลต่างๆ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยให้กับเด็ก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ผุสดี ศรีเพ็ญ และ นันทิยา น้อยจันทร์ (2557, น.126) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุภาพ หลาบคำ (2558, น.118) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดมหาสารคาม ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ทั้งสี่ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ส่งเสริมและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการของเด็กโดยอาศัยความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชนและสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ทนงศักดิ์ ปักโคทานั่ง (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุพรรณษา เทียมทัต (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ระดับการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดนครนายก ได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จากการมีส่วนร่วม จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการพัฒนาสถานที่ สื่อและวัสดุต่างๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังดูแลรักษา ความปลอดภัยของทรัพย์สินภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการด้านการศึกษาระดับปฐมวัย ให้ความสำคัญของการศึกษาและประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ โดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชน ชุมชนในด้านงบประมาณและเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ผุสดี ศรีเพ็ญ และนันทิยา น้อยจันทร์ (2557, น.126) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและการได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุวิมล หงส์วิไล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัวอำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็กระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพ มีการส่งเสริมให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ผุสดี ศรีเพ็ญ และนันทิยา น้อยจันทร์ (2557, น.126) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพธารณะ จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีสภาพการดำเนินการอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยสอดคล้องกับ

สุพรรณยา เทียมพัต (2559, น.1076) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมาก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนบุคลากรให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ มีการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้บุคลากรเกิดการพัฒนาระบบงานใหม่ๆ และนำข้อมูลสารสนเทศภายในหน่วยงาน มาใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2) ด้านบุคลากร จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมายระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการกำหนดกรอบอัตรากำลัง และสรรหาอัตรากำลัง เพิ่มจำนวนบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกเหนือจากผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็ก เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี เพื่อให้มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และครูผู้ดูแลเด็ก ได้มีเวลาในการจัดประสบการณ์เพื่อการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมด้านพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ได้อย่างเต็มศักยภาพ และลดภาระงานของครูผู้ดูแลเด็กในด้านอื่นๆ ลดลง

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรปรับปรุงพัฒนาอาคาร สถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีการกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัย อคติภัย และอุบัติเหตุต่างๆ และควรมีอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ก่อสร้างได้มาตรฐานและเป็นสัดส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลเอง เพื่อให้มีการบริหารจัดการด้านอาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่ต้องขอใช้สถานที่หรืออาคารของวัด โรงเรียน หรือส่วนราชการอื่นๆ

4) ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะด้านตัวผู้เรียน ควรจัดวางระบบการช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อนำผลการนิเทศที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล และปรับปรุง พัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ของเด็กให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย และจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่สอดคล้องกับบริบท สังคม วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ เอกชน ชุมชน หรือบุคคลอื่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น การผลิตสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การแสวงหาเครือข่ายในชุมชน เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชนให้มากขึ้น

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยพบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและพัฒนาครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรทางการศึกษาให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ พร้อมทั้งเข้าร่วมกับเครือข่ายต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และเกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดในการทำงานใหม่ๆ อยู่เสมอ มีการประสานความร่วมมือกับสถาบัน หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ในการขอคำปรึกษา ข้อเสนอแนะ หรือเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษากับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่นที่มีการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่มีขนาดใหญ่ เพื่อนำผลการศึกษามาปรับใช้กับการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

5.3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สำนักงานประสานและพัฒนา การจัดการศึกษาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษณา สวัสดิชัย. (2551). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลต้นธง จังหวัดลำพูน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). **การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมติใหม่ในอนาคต**. ปรับปรุงใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- จิราวุฒิ สีมารักษ์. (2553). **การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย).
- เชิญชัย แสงทอง. (2554). **สภาพจริงและสภาพที่คาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลไผ่ใหญ่ อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร).
- ฐพงษ์ ทดนนท์. (2556). **บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน : กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสา อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ทงศักดิ์ ปักโคทานัง และ จีรวัดน์ เจริญสุข (2557). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- ชนพล ดอนชวนชม. (2552). **แนวทางการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลกองแขก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- นภัตสร สว่างโคตร, สมศักดิ์ คำศรี และ สมบัติ ฤทธิเดช. (2553). **การดำเนินงานด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิตา วรอินทร์ และ ภูมิพิพัฒน์ รักพรมงค. (2560). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร. กำแพงเพชร: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- บั้งอร เทพเทียน และ ปิยฉัตร ตระกูลวงษ์. (2550). การดูแลเด็กปฐมวัยของประเทศไทย. วารสารสาธารณสุขและการพัฒนา.
- ผุสดี ศรีเพ็ญ และ นันทิยา น้อยจันทร์. (2557). การศึกษาสภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พรพรรณ อรุณเวช. (2557). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดจันทบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี).
- พัชรี ชุ่มสวัสดิ์. (2551). ความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัยขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาบ อำเภอบ้านธิ จังหวัดลำพูน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- พิเชษฐ ความจงหาร. (2553). ความคิดเห็นของประชาชนตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนายกเทศมนตรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ภาคิม จิระจตุรพรกุล. (2560). แนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเชียงดาว ตามมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กแห่งชาติ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่).
- วันเพ็ญ กงเพชร. (2558). การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลเสือโก้ก อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศราวุธ สังกะเพศ. (2551). การประเมินประสิทธิผลของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลสบเตี๊ยะ อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่).
- สกุณา ชนะศึก และ ชัยยนต์ เพาพาน. (2556). การศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). การวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายส่งเสริมการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น. (2553). มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: [ม.ป.พ.].
- สิริลักษณ์ ทงลิ้ม. (2553). แนวทางการพัฒนาบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุชาดา แขวงเมือง และ จำเนียร พลหาญ. (2555). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุพรรณษา เทียมทัด. (2559). การบริหารจัดการที่ส่งผลต่อการบริการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดเพชรบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี).
- สุภาพ หลาบคำ. (2558). การบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- สุวิมล หงส์วีไล. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัวอำเภอบินทร์บุรี จังหวัดปราชญ์บุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- Dondero, G. M. (1993). *School-Based Management, Teachers' Decisional Participation Levels, School Effectiveness, and Job Satisfaction*. Dissertation Abstracts International. 54(05), A-1607.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Duke, D. L. (1987). **School leadership and instructional improvement**. New York : Random House.
- Griffin, R. M. (2001). **Case study of the implementation of a small school in an urban High school**. (Doctoral Dissertation University of Roosevelt University).
- Hightt, N. T. (1989). **School Effectiveness and Ineffective Parent's Principal' and Superintendents' Perspectives**. (Doctoral dissertation, University of Alberta. Edmonton, AB.).
- Iverson, C. J. (2001). **School-Based Management : A Case Study**. Dissertation Abstracts International, 62(05), A-192.
- Mattox Donals. (1987). **"A study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary Principals,"** Dissertation Abstracts International. 12(1): 1.
- Murray, Vic. (2005). **Evaluating the Effectiveness of Nonprofit Organizations**. In R. Herman and Associates (Eds.). **The Jossey-Bass Handbook of Nonprofit Leadership and Management** (2nd ed.). San Francisco: Jossey-Bass.
- Williams, Charles Owen. (1971, March). **"An In Dept Investigation of Implicit Tasks Performed by Selected Indiana Junior High School Principal,"** Dissertation Abstract International. 39(9).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

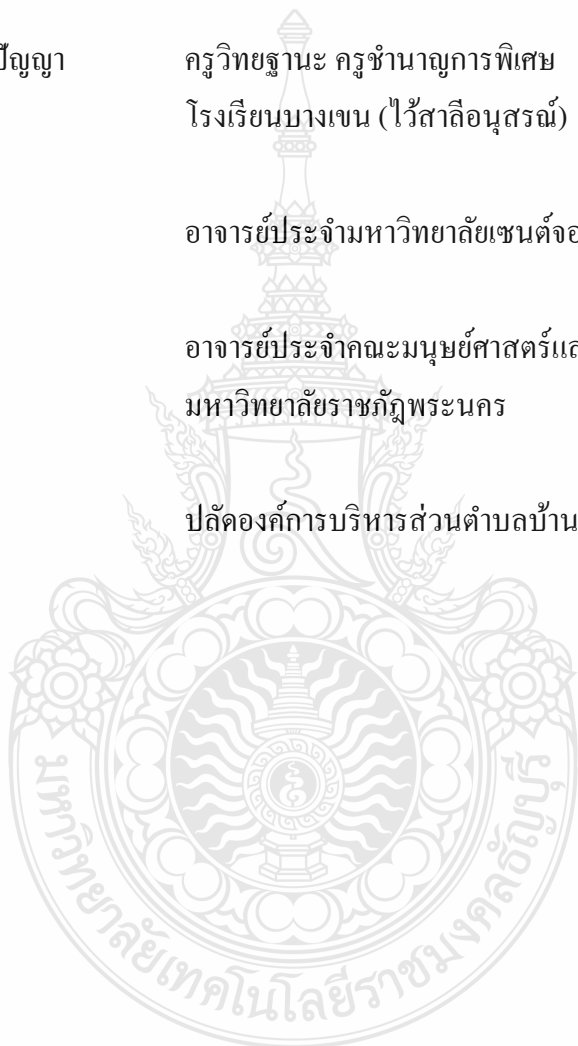
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์   อาจารย์ประจำสาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
2. ดร.อริคุณ สิ้นธนาปัญญา   ครูวิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนบางเขน (ไว้สาลีอนุสรณ์)
3. ดร.วิษณุ เป็รียนิม   อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
4. ดร.เสวียน เจนเขว่า   อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. นายจักรภพ สิ้นศิริ   ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านพร้าว จ.นครนายก

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

คำชี้แจง : แบบประเมินความเที่ยงตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำการประเมินความเที่ยงตรง โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความเที่ยงตรง

+ 1	=	แน่ใจคำถามมีความเหมาะสม
0	=	ไม่แน่ใจคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่
- 1	=	แน่ใจคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความสอดคล้องหรือถูกต้องเพียงใด

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ				
2.	มีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาปี แผนการดำเนินงานครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ				
3.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากบุคคลภายนอก				
4.	เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน				
5.	มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร				
6	คัดสรรบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ				
7.	มีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง				
8.	มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน				

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ด้านบุคลากร					
9	กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง				
10	มีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด				
11	ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอ				
12	ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษา				
13	อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพ				
14	พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สติติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง				
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย					
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย				
16	มีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก				
17	มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม				
18	มีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก				
19	ส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจและไว้วางใจ				

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร					
20	มีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้				
21	เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย				
22	มีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ				
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน					
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน				
24	สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น				
25	สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร ร่วมประชุม ร่วมส่งเสริมพัฒนาของเด็ก				
26	ผู้ปกครองรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
27	สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน				
28	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง				
29	เปิดช่องทางแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริการงานวิชาการกับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น				

ข้อที่	ข้อความในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
		+1	0	-1	
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย					
30	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก				
31	แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา				
32	มีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
33	สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค				

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ตาราง คำอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	มีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาปี แผนการดำเนินงานครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	0	0.8
3	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากบุคคลภายนอก	+1	+1	+1	+1	0	0.8
4	เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และกำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	มีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นสายลักษณะอักษร	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	คัดสรรบุคลากรตามความรู้ ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7	มีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	0	0.8
8	มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	0	0.8
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก							0.9

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
2. ด้านบุคลากร							
1	กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจนโดยยึดระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	มีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	0	0.8
4	ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	0.8
5	อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	พัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ ข้อมูลสารสนเทศ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	+1	0	0.8
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านบุคลากร							0.9
3. ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	มีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4	มีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	ส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจและไว้วางใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย							1.0

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร							
1	มีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก การวางแผน การจัดทำแผน และ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	0.8
2	เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษา ปฐมวัย	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
3	มีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการ เรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และ สม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร							0.9
5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน							
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
2	สนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	0	0.8
3	สร้างเครือข่ายผู้ปกครองและมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร ร่วมประชุม ร่วมส่งเสริมพัฒนาของเด็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4	ผู้ปกครองรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
5	สร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับชุมชน	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
6	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
7	เปิดช่องทางแสดงความคิดเห็น ตลอดจนมีส่วนร่วม ในการส่งเสริมการบริการงานวิชาการกับชุมชนและ ประชาชนในท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	0	0.8
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน							0.9

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสอบถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					เฉลี่ย
		1	2	3	4	5	
6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย							
1	เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก	+1	+1	+1	+1	0	0.8
2	แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม จัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	+1	0	0.8
3	มีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
4	สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค	+1	+1	+1	+1	+1	1.0
รวมค่าความเชื่อมั่นด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย							0.9

ภาคผนวก ข

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
- หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

ที่ ศธ 0578.02/ 0038.3

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

11 มกราคม 2562

เรื่อง ขอรเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายจักรภพ สิ้นศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาววารี ระงับทุกซ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติ ให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ ให้แก่ นางสาววารี ระงับทุกซ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ 0 2549 3209

โทรสาร 0 2549 3213

ที่ ศธ 0578.02/ 0038.2

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

11 มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.เสวียน เจนเขว่า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาววารี ระจับทุกซ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติ ให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ ให้แก่ นางสาววารี ระจับทุกซ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

ที่ ศธ 0578.02/ 0038.1

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

11 มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิษณุ เปรียญนันท

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาววารี ระจับทุกซ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติ ให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ ให้แก่ นางสาววารี ระจับทุกซ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ 0 2549 3209

โทรสาร 0 2549 3213

ที่ ศธ 0578.02/ 0038

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

11 มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อธิคุณ สินธนาปัญญา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

ด้วย นางสาววารี ระงับทุกซ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ ให้แก่ นางสาววารี ระงับทุกซ์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม งานบัณฑิตศึกษา โทร. 02 5493205

ที่ ศธ 0578.02/ 0165

วันที่ 11 มกราคม 2562

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์

ด้วย นางสาววารี ระวังทุกข์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถอย่างยิ่ง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยดังแนบมาพร้อมนี้ ให้แก่ นางสาววารี ระวังทุกข์ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นียมมล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ 0578.02 / 0210

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ต.คลองหก อ.คลองหลวง
จ.ปทุมธานี 12110

27 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาปริญญาโทเข้าเก็บข้อมูลเพื่อประกอบการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายกเทศมนตรี/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาววารี ระจับทุกข์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านดำเนินการให้ นางสาววารี ระจับทุกข์ เข้าทำการเก็บข้อมูลเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โดยรายละเอียดในเรื่องเกี่ยวกับวัน และเวลา นักศึกษาจะเป็นผู้ติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาด้วยตนเองต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

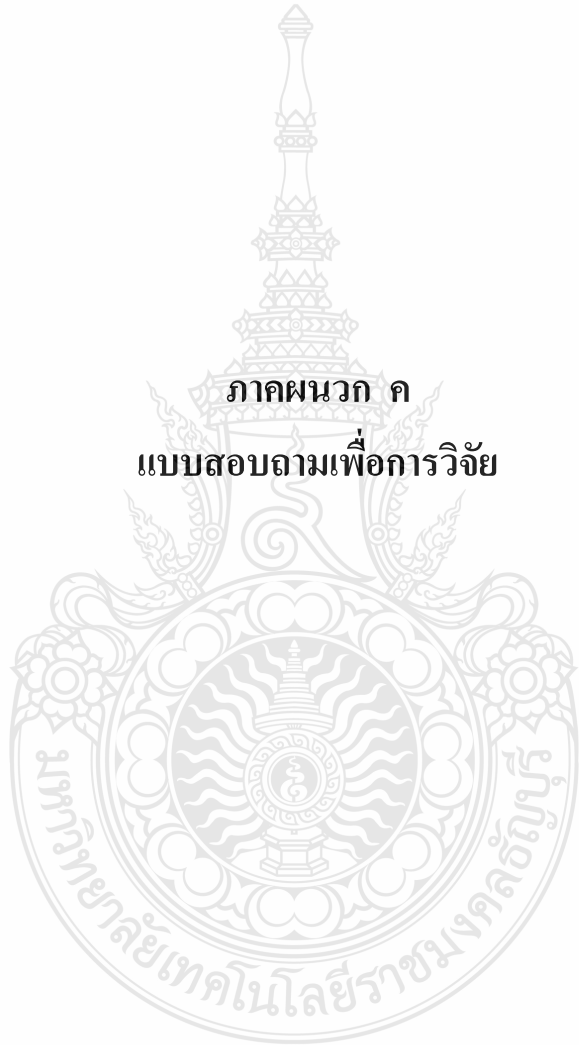
ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานนท์ นิยมผล)
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

งานบัณฑิตศึกษา
โทรศัพท์ 0 2549 3209
โทรสาร 0 2549 3213

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลที่ได้ไว้เป็นความลับ ไม่ส่งผลกระทบต่อกรปฏิบัติงานของท่าน แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยมีข้อคำถาม จำนวน 33 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 20 ปี 20 – 30 ปี
 31 – 40 ปี 41 – 50 ปี
 51 – 55 ปี มากกว่า 55 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท

4. ตำแหน่ง

หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ประสบการณ์การทำงาน

1 – 3 ปี 4 – 5 ปี
 มากกว่า 5 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดนครนายก

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยพิจารณาจากเกณฑ์ดังนี้

- 5 หมายถึง ผู้บริหารมีผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ผู้บริหารมีผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ผู้บริหารมีผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ผู้บริหารมีผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ผู้บริหารมีผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ผลการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานและคุณภาพตามหลักวิชาการ					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดนโยบาย การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาปี แผนการดำเนินงานครอบคลุมภาระงานอย่างเป็นระบบ					
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารงานและกำหนดนโยบายในการดำเนินงานร่วมกัน					
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็นลายลักษณ์อักษร					
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการคัดสรรบุคลากรตามความรู้ความสามารถ					
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำระบบงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง					
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างถูกต้องและเป็นไปตามกำหนดระยะเวลา					

ข้อ	คำถาม	ผลการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านบุคลากร						
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติในการสรรหาครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยง อย่างชัดเจนโดยยึดระเบียบกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง					
10	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีอัตราส่วนครูผู้ดูแลเด็ก/ครูพี่เลี้ยงต่อจำนวนเด็กเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด					
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้บุคลากรได้รับสวัสดิการอย่างเพียงพอตามสิทธิประโยชน์ที่กำหนดในระเบียบ กฎหมาย					
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมพัฒนาทักษะให้มีศักยภาพในการจัดการศึกษาเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง					
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการอบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณภาพ					
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานสารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง					
ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย						
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย					
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีทางเข้า-ออกภายในอาคารอย่างเหมาะสม สามารถเคลื่อนย้ายเด็กออกจากตัวอาคารได้สะดวก					
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกเป็นสัดส่วน มีความสะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ และสะดวกต่อการจัดกิจกรรม					
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการเฝ้าระวังด้านความปลอดภัย และสุขภาพของเด็ก					
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสุขภาพพัฒนาการเด็ก ให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ และไว้วางใจ					

ข้อ	คำถาม	ผลการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร						
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผน การจัดทำแผน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ครบถ้วนทุกด้าน					
21	เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูภายใต้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ สอดคล้องกับธรรมชาติและ พัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย					
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ					
ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน						
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความร่วมมือกับชุมชนและท้องถิ่นเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน					
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน					
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและมีส่วนร่วม ตั้งแต่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การร่วมประชุม การร่วมส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก					
26	ผู้ปกครองรับทราบปัญหา อุปสรรคในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ และให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับชุมชน					
28	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง					
29	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการให้บริการงานวิชาการกับชุมชนและประชาชนในท้องถิ่น และเปิดช่องทางให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้					

ข้อ	คำถาม	ผลการจัดการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก				
		5	4	3	2	1
ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย						
30	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเปิดโอกาสให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก					
31	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมประชุม และจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา					
32	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดแผนความร่วมมือ และแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
33	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

---

๙๙ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม ๙๙

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เพื่อทำการวิจัย

**เรื่อง ผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
จังหวัดนครนายก**

.....

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายก ใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านบุคลากร

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ตอนที่ 6 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้เป็นข้อมูลในการทำวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลต่อการบริหารงานและการปฏิบัติงานในโรงเรียนของท่านแต่อย่างใด

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ชื่อ - ชื่อสกุล (นาย/นาง/นางสาว/อื่นๆ.....) .....

ประวัติการศึกษา

.....
.....
.....
.....

สถานที่ทำงาน

.....
.....
.....

ประสบการณ์ในการทำงาน

.....
.....
.....
.....

ตอนที่ 2 การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดนครนายก เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มี 6 ตอน คือ

1) ด้านการบริหารด้านการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ผู้บริหารมีแนวทางในการจัดทำระบบงาน สารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณอย่างเป็นระบบตามกฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง อย่างไร

.....
.....
.....
.....

2) ด้านบุคลากร

ผู้บริหารมีแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน สารบรรณ ข้อมูลสารสนเทศ ทะเบียน สถิติ และงบประมาณ อย่างถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง อย่างไร

.....
.....
.....
.....

3) ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย

ผู้บริหารมีแนวทางในการกำหนดมาตรฐานการดำเนินงาน ทั้งภายในและภายนอกอาคารที่คำนึงถึงสถานที่ตั้งที่มีขนาดเหมาะสม ไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่ออันตราย อย่างไร

.....
.....
.....
.....

4) ด้านงานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

ผู้บริหารมีแนวทางการนิเทศ ให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล อย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสม่ำเสมอ อย่างไร

.....
.....
.....

5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

ผู้บริหารมีแนวทางการสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาในท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน อย่างไร

.....
.....
.....

6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

ผู้บริหารมีแนวทางการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับภาค หรือระดับใดระดับหนึ่ง อย่างไร

.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....

๙๙๙ ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสัมภาษณ์ ๙๙๙

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - นามสกุล นางสาววารี ระงับทุกข์
วัน เดือน ปีเกิด 14 กุมภาพันธ์ 2521
ที่อยู่ บ้านเลขที่ 63 หมู่ 8 ตำบลบ้านพร้าว อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก 26110
การศึกษา
พ.ศ.2543 ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชา การจัดการ
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
พ.ศ.2549 ปริญญาโท รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ประสบการณ์ทำงาน
พ.ศ.2549 - 2558 นักวิชาการศึกษา
พ.ศ.2559 - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
โทรศัพท์ 095-5764165
อีเมล rangubthuk@Gmail.com

